

ROZSUDOK SÚDU PRVÉHO STUPŇA (prvá rozšírená komora)
zo 17. septembra 2007*

V spojených veciach T-125/03 a T-253/03,

Akzo Nobel Chemicals Ltd, so sídlom v Hershame, Walton on Thames, Surrey
(Spojené kráľovstvo),

Akcros Chemicals Ltd, so sídlom v Hershame, Walton on Thames, Surrey,

v zastúpení: C. Swaak, M. Mollica a M. van der Woude, advokáti,

žalobcovia,

ktorých v konaní podporujú:

Conseil des barreaux européens (CCBE), so sídlom v Bruseli (Belgicko), v zastúpení: J. Flynn, QC,

* Jazyk konania: angličtina.

Algemene Raad van de Nederlandse Orde van Advocaten, so sídlom v Haagu (Holandsko), v zastúpení: O. Brouwer a C. Schillemans, advokáti,

European Company Lawyers Association (ECLA), so sídlom v Bruseli, v zastúpení: M. Dolmans, K. Nordlander, advokáti, a J. Temple Lang, solicitor,

American Corporate Counsel Association (ACCA) — European Chapter, so sídlom v Paríži (Francúzsko), v zastúpení: G. Berrisch, advokát, a D. Hull, solicitor,

a

International Bar Association (IBA), so sídlom v Londýne (Spojené kráľovstvo), v zastúpení: J. Buhart, advokát,

vedľajší účastníci konania,

proti

Komisii Európskych spoločností, v zastúpení: pôvodne R. Wainwright a C. Ingen-Housz, neskôr F. Castillo de la Torre a X. Lewis, splnomocnení zástupcovia,

žalovanej,

ktorej predmetom je v prvom rade návrh smerujúci na jednej strane k zrušeniu rozhodnutia Komisie K(2003) 559/4 z 10. februára 2003 a podľa potreby rozhodnutia Komisie K(2003) 85/4 z 30. januára 2003, ktorými sa nariaďuje spoločnostiam Akzo Nobel Chemicals Ltd, Akcros Chemicals Ltd a Akcros Chemicals a ich dcérskym spoločnostiam, aby sa podriadili šetreniam podľa článku 14 ods. 3 nariadenia Rady č. 17 zo 6. februára 1962 Prvé nariadenie implementujúce články [81 ES] a [82 ES] (Ú. v. ES 1962, 13, s. 204; Mim. vyd. č. 08/001, s. 3) (vec COMP/E-1/38.589), a na druhej strane k tomu, aby bolo Komisii nariadené vrátiť určité dokumenty zadržané v rámci predmetného šetrenia, ako aj zakázané použiť ich obsah (vec T-125/03), a v druhom rade návrh smerujúci k zrušeniu rozhodnutia Komisie K(2003) 1533 v konečnom znení z 8. mája 2003, ktorým sa zamieta žiadosť o ochranu uvedených dokumentov na základe dôvernosti komunikácie medzi advokátmi a klientmi (vec T-253/03),

SÚD PRVÉHO STUPŇA
EURÓPSKÝCH SPOLOČENSTIEV (prvá rozšírená komora),

v zložení: predseda komory J. D. Cooke, sudcovia R. García-Valdecasas, I. Labucka, M. Prek a V. Ciučă,

tajomník: C. Kantza, referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 28. júna 2007,

vyhlásil tento

Rozsudok

Skutkový stav a konanie

- ¹ Dňa 10. februára 2003 prijala Komisia rozhodnutie K(2003) 559/4 o zmene svojho rozhodnutia K(2003) 85/4 z 30. januára 2003, ktorým sa okrem iného nariaďuje spoločnostiam Akzo Nobel Chemicals Ltd a Akcros Chemicals Ltd, ako aj ich dcérskym spoločnostiam, aby sa podriadili šetreniam podľa článku 14 ods. 3 nariadenia Rady č. 17 zo 6. februára 1962 Prvé nariadenie implementujúce články [81 ES] a [82 ES] (Ú. v. ES 1962, 13, s. 204; Mim. vyd. č. 08/001, s. 3), a ktorého cieľom je vyhládanie prípadných dôkazov protisúťažného konania (spolu ďalej len „rozhodnutie o nariadení šetrenia“).
- ² V dňoch 12. a 13. februára 2003 úradníci Komisie za účasti zástupcov Office of Fair Trading (OFT, britský úrad pre hospodársku súťaž) vykonali šetrenie na základe rozhodnutia o nariadení šetrenia v priestoroch žalobcov v Eccles, Manchester (Spojené kráľovstvo). Počas tohto šetrenia úradníci Komisie vyhotovili kópie značného počtu dokumentov.

- 3 V priebehu týchto úkonov zástupcovia žalobcov uviedli úradníkom Komisie, že na niektoré dokumenty sa môže vzťahovať ochrana dôvernosti komunikácie medzi advokátmi a klientmi (legal professional privilege alebo „LLP“).
- 4 Úradníci Komisie potom uviedli zástupcom žalobcov, že potrebujú tieto dokumenty zbežne prezrieť, aby si mohli vytvoriť svoj vlastný názor na ochranu, ktorú by tieto dokumenty prípadne mali požívať. Po dlhej diskusii a potom, čo úradníci Komisie a OFT pripomenuli zástupcom žalobcov dôsledky marenia výkonu šetrenia, bolo rozhodnuté, že úradník zodpovedný za šetrenie zbežne prezrie príslušné dokumenty za prítomnosti zástupcu žalobcov.
- 5 Počas skúmania týchto dokumentov došlo k nezhode v prípade piatich dokumentov, s ktorými Komisia napokon zaobchádzala dvojakým spôsobom.
- 6 Prvým z týchto dokumentov je dvojstránkový, písacím strojom vyhotovený záznam zo 16. februára 2000, pochádzajúci od generálneho riaditeľa Akcros Chemicals a adresovaný jednému z jeho nadriadených. Podľa žalobcov tento záznam obsahuje informácie, ktoré generálny riaditeľ Akcros Chemicals zhromaždil počas interných rozhovorov s inými zamestnancami. Tieto informácie boli podľa žalobcov zozbierané na účel získania externého právneho stanoviska v rámci programu dodržiavania práva hospodárskej súťaže, ktorý zaviedol Akzo Nobel. Druhým z týchto dokumentov je druhé vyhotovenie tohto záznamu, na ktorom sa nachádzajú rukou písané poznámky odvolávajúce sa na kontakty s advokátom žalobcov a obsahujúce okrem iného jeho meno.

- 7 Na základe vysvetlení, ktoré získali od žalobcov, čo sa týka týchto prvých dvoch dokumentov, neboli úradníci Komisie schopní dospieť na mieste k definitívnemu záveru o ochrane, ktorú by tieto dokumenty prípadne mali požívať. Preto z nich urobili kópiu, ktorú vložili do zapečatenej obálky, ktorú po ukončení šetrenia zobrali so sebou. Žalobcovia označili tieto dva dokumenty ako súčasť „série A“.
- 8 Tretí dokument, ktorý bol sporný, predstavuje súbor rukou písaných poznámok generálneho riaditeľa Akros Chemicals, o ktorých žalobcovia tvrdia, že boli urobené počas rozhovorov so zamestnancami a slúžili ako podklad k vyhotoveniu strojom písaného záznamu série A. Napokon poslednými dvoma spornými dokumentmi sú dve správy elektronickej pošty vymenené medzi generálnym riaditeľom Akros Chemicals a pánom S., koordinátorom Akzo Nobel pre právo hospodárskej súťaže. Pán S. je advokátom zapísaným v zozname advokátov holandskej advokátskej komory, ktorý bol v rozhodnom čase členom právneho oddelenia Akzo Nobel, a teda stálym zamestnancom tohto podniku.
- 9 Úradníčka zodpovedná za šetrenie sa po opätovnom prezretí týchto posledných troch dokumentov a na základe vysvetlení, ktoré získala od žalobcov, domnievala, že tieto dokumenty určite nie sú chránené dôvernosťou komunikácie medzi advokátmi a klientmi. V dôsledku toho z nich urobila kópiu, ktorú založila do spisu bez toho, aby ju oddelila v zapečatenej obálke. Žalobcovia označili tieto tri dokumenty ako súčasť „série B“.
- 10 Dňa 17. februára 2003 žalobcovia doručili Komisii list, v ktorom uviedli dôvody, pre ktoré boli podľa nich tak dokumenty série A, ako aj dokumenty série B, chránené dôvernosťou.

- 11 Listom z 1. apríla 2003 Komisia informovala žalobcov, že argumenty uvedené v ich liste zo 17. februára 2003 jej neumožňujú dospieť k záveru, že na uvedené dokumenty sa skutočne vzťahuje dôvernoscť. Uviedla však, že žalobcovia majú možnosť predložiť pripomienky k týmto predbežným záverom v lehote dvoch týždňov, po uplynutí ktorej Komisia prijme konečné rozhodnutie.
- 12 Návrhom podaným do kancelárie Súdu prvého stupňa 11. apríla 2003 žalobcovia podali podľa článku 230 štvrtého odseku ES žalobu, ktorou sa domáhajú na jednej strane zrušenia rozhodnutia z 10. februára 2003 a v prípade potreby aj rozhodnutia z 30. januára 2003 a na druhej strane vrátenia sporných dokumentov (vec T-125/03).
- 13 Dňa 17. apríla 2003 žalobcovia informovali Komisiu o podaní ich žaloby vo veci T-125/03. Taktiež Komisii uviedli, že pripomienky, na podanie ktorých ich vyzvala 1. apríla 2003, sú súčasťou tohto návrhu na začatie konania. V ten istý deň žalobcovia podali návrh na základe článkov 242 ES a 243 ES, ktorým sa domáhali najmä odkladu výkonu rozhodnutia z 10. februára 2003 (vec T-125/03 R).
- 14 Dňa 8. mája 2003 Komisia prijala rozhodnutie K(2003) 1533 v konečnom znení, ktorým sa zamietá žiadosť o ochranu sporných dokumentov na základe dôvernosti komunikácie medzi advokátmi a klientmi na základe článku 14 ods. 3 nariadenia č. 17 (ďalej len „zamietavé rozhodnutie z 8. mája 2003“). V článku 1 tohto rozhodnutia Komisia zamietá žiadosť žalobcov smerujúcu k tomu, aby im boli vrátené dokumenty série A a série B a aby Komisia potvrdila zničenie všetkých kópií týchto dokumentov vo svojej držbe. V článku 2 toho istého rozhodnutia Komisia uvádza svoj zámer otvoriť zapečatenú obálku obsahujúcu dokumenty série A a založiť ich do spisu. Komisia však napriek tomu upresňuje, že k tomuto kroku nepristúpi pred uplynutím lehoty na podanie žaloby proti uvedenému rozhodnutiu.

- 15 Návrhom podaným do kancelárie Súdu prvého stupňa 4. júla 2003 žalobcovia podali podľa článku 230 štvrtého odseku ES žalobu, ktorou sa domáhajú zrušenia zamietavého rozhodnutia z 8. mája 2003 (vec T-253/03). Samostatným podaním zapísaným do registra 11. júla 2003 žalobcovia podali návrh na nariadenie predbežného opatrenia smerujúci najmä k odkladu výkonu uvedeného rozhodnutia (vec T-253/03 R).
- 16 Návrhmi podanými 30. júla, 7. augusta a 11. a 18. augusta 2003 Conseil des barreaux européens (CCBE), Algemene Raad van de Nederlandse Orde van Advocaten (Holandská advokátska komora) a European Company Lawyers Association (ECLA, Európske združenie podnikových právnikov) požiadali o vstup do konania ako vedľajší účastníci vo veciach T-125/03 a T-253/03 na podporu návrhov žalobcov. Predseda piatej komory Súdu prvého stupňa dvomi uzneseniami zo 4. novembra 2003 vyhovel návrhom týchto združení na vstup vedľajšieho účastníka do konania.
- 17 Samostatným podaním podaným do kancelárie Súdu prvého stupňa 1. augusta 2003 Komisia vzniesla podľa článku 114 Rokovacieho poriadku Súdu prvého stupňa námietku neprípustnosti proti žalobe podanej vo veci T-125/03.
- 18 Dňa 8. septembra 2003 Komisia v rámci konaní o nariadení predbežného opatrenia T-125/03 R a T-253/03 R odovzdala predsedovi Súdu prvého stupňa na jeho žiadosť v dôvernej obálke kópiu dokumentov série B, ako aj zapečatenú obálku obsahujúcu dokumenty série A.
- 19 Uznesením predsedu Súdu prvého stupňa z 30. októbra 2003, Akzo Nobel Chemicals a Akcros Chemicals/Komisía (T-125/03 R a T-253/03 R, Zb. s. II-4771), bol návrh na nariadenie predbežného opatrenia vo veci T-125/03 R zamietnutý, zatiaľ čo návrhu na nariadenie predbežného opatrenia vo veci T-253/03 R bolo čiastočne vyhovené. Bol teda odložený výkon ustanovení zamietavého rozhodnutia z 8. mája 2003, ktorými Komisia rozhodla, že otvorí zapečatenú obálku obsahujúcu dokumenty série

A. Predseda Súdu prvého stupňa nariadil, aby tieto dokumenty boli uložené v kancelárii Súdu prvého stupňa až do rozhodnutia Súdu prvého stupňa v konaní vo veci samej. Predseda Súdu prvého stupňa tiež vzal na vedomie vyhlásenie Komisie, podľa ktorého Komisia neumožní tretím osobám prístup k dokumentom série B až do rozsudku vo veci samej v konaní T-253/03.

- 20 Návrhmi podanými European Council on Legal Affairs (Európska rada pre právne záležitosti) 17. októbra a 26. novembra 2003 a Section on Business Law International Bar Association (Sekcia pre obchodné právo medzinárodnej asociácie advokátskych komôr) 25. novembra 2003 požiadali o vstup do konania ako vedľajší účastníci vo veciach T-125/03 a T-253/03 na podporu návrhov žalobcov. Uzneseniami z 28. mája 2004 Súd prvého stupňa zamietol tieto návrhy na vstup vedľajšieho účastníka do konania.
- 21 Dňa 13. novembra 2003 Komisia podala žiadosť o prednostné prejednanie veci na základe článku 55 ods. 2 Rokovacieho poriadku Súdu prvého stupňa. Túto žiadosť zopakovala 8. októbra 2004.
- 22 Návrhom podaným 25. novembra 2003 American Corporate Counsel Association (ACCA) — European Chapter (Americké združenie podnikových poradcov — európska sekcia) požiadal o vstup do konania ako vedľajší účastník vo veci T-253/03 na podporu návrhov žalobcov. Predseda piatej komory Súdu prvého stupňa uznesením z 10. marca 2004 vyhovel návrhu ACCA na vstup vedľajšieho účastníka do konania.
- 23 Uznesením Súdu prvého stupňa z 5. marca 2004 bolo rozhodnutie o námietke neprípustnosti vznesenej Komisiou vo veci T-125/03 spojené na spoločné konanie o veci samej na základe článku 114 ods. 4 rokovacieho poriadku.

- 24 Uznesením z 27. septembra 2004, Komisia/Akzo a Akcros [C-7/04 P(R), Zb. s. I-8739], predseda Súdneho dvora na základe odvolania Komisie zrušil body výrokovkej časti už citovaného uznesenia predsedu Súdu prvého stupňa z 30. októbra 2003, Akzo Nobel Chemicals a Akcros Chemicals/Komisía, ktorými bol odložený výkon zamietavého rozhodnutia z 8. mája 2003 a bolo rozhodnuté o uložení dokumentov série A v kancelárii Súdu prvého stupňa. Vzal však na vedomie vyhlásenie Komisie, podľa ktorého Komisia neumožní tretím osobám prístup k dokumentom série A až do rozsudku vo veci samej v konaní T-253/03.
- 25 Po vydaní už citovaného uznesenia predsedu Súdneho dvora, Komisia/Akzo a Akcros, kancelária Súdu prvého stupňa listom z 15. októbra 2004 vrátila Komisii zapečatenú obálku obsahujúcu dokumenty série A.
- 26 Dňa 20. februára 2006 International Bar Association (IBA, Medzinárodná asociácia advokátskych komôr) podala návrhy na vstup vedľajšieho účastníka do konania vo veciach T-125/03 a T-253/03 na podporu návrhov žalobcov. Predseda prvej komory Súdu prvého stupňa dvomi uzneseniami z 26. februára 2007 vyhovel návrhom IBA na vstup vedľajšieho účastníka do konania.
- 27 Na základe článku 14 rokovacieho poriadku a na návrh prvej komory Súd prvého stupňa 19. apríla 2007 po vypočutí účastníkov konania v súlade s článkom 51 tohto poriadku rozhodol o postúpení veci prvej rozšírenej komore.
- 28 Uznesením predsedu prvej rozšírenej komory Súdu prvého stupňa z 20. apríla 2007 boli veci T-125/03 a T-253/03 spojené na účely ústnej časti konania a vyhlásenia rozsudku v súlade s článkom 50 rokovacieho poriadku.

- 29 Uznesením prvej rozšírenej komory z 25. apríla 2007 Súd prvého stupňa na základe článku 24 prvého odseku štatútu Súdneho dvora a článku 65 písm. b), článku 66 ods. 1 a článku 67 ods. 3 druhého pododseku rokovacieho poriadku vyzval Komisiu, aby predložila dokumenty série A a B. Komisia vyhovelá tejto výzve v stanovenej lehote.
- 30 Na základe správy sudcu spravodajcu Súd prvého stupňa (prvá rozšírená komora) rozhodol o otvorení ústnej časti konania.
- 31 Prednesy účastníkov konania a ich odpovede na otázky, ktoré im Súd prvého stupňa položil, boli vypočuté na pojednávaní 28. júna 2007.

Návrhy účastníkov konania

- 32 Vo veci T-125/03 žalobcovia navrhujú, aby Súd prvého stupňa:

— zamietol námietku neprípustnosti vznesenú Komisiou,

— zrušil rozhodnutie z 10. februára 2003 a v prípade potreby aj rozhodnutie z 30. januára 2003 v rozsahu, v akom ich Komisia vyložila ako oprávňujúce a/alebo predstavujúce základ jej postupu zadržania a/alebo kontroly a/alebo čítania sporných dokumentov,

— nariadil Komisii, aby vrátila sporné dokumenty a aby jej zakázal používať ich obsah,

— zaviazal Komisiu na náhradu trov konania.

33 CCBE, ECLA a IBA vo veci T-125/03 navrhujú, aby Súd prvého stupňa:

— zrušil rozhodnutie z 10. februára 2003,

— zaviazal Komisiu na náhradu trov konania.

34 Holandská advokátska komora rovnako podporuje návrhy uplatnené žalobcami vo veci T-125/03.

35 Komisia vo veci T-125/03 navrhuje, aby Súd prvého stupňa:

— zamietol žalobu ako neprípustnú,

— subsidiárne zamietol žalobu ako nedôvodnú,

— zaviazal žalobcov na náhradu trov konania.

³⁶ Vo veci T-253/03 žalobcovia navrhujú, aby Súd prvého stupňa:

— zrušil zamietavé rozhodnutie z 8. mája 2003,

— zaviazal Komisiu na náhradu trov konania.

³⁷ CCBE, ECLA, ACCA a IBA vo veci T-253/03 navrhujú, aby Súd prvého stupňa:

— zrušil zamietavé rozhodnutie z 8. mája 2003,

— zaviazal Komisiu na náhradu trov konania.

³⁸ Holandská advokátska komora rovnako podporuje návrhy uplatnené žalobcami vo veci T-253/03.

39 Komisia vo veci T-253/03 navrhuje, aby Súd prvého stupňa:

— zamietol žalobu,

— zaviazal žalobcov na náhradu trov konania.

O prípustnosti žaloby vo veci T-125/03

A — *Tvrdenia účastníkov konania*

40 Komisia tvrdí, že žaloba vo veci T-125/03 je neprípustná, keďže akt napadnutý v tejto veci, a to rozhodnutie o nariadení šetrenia, nie je tým aktom, ktorý vyvolal právne účinky, ktoré sú predmetom tohto konania. Tvrdí, že žaloba o neplatnosť je prípustná iba vtedy, po prvé, ak napadnutý akt vyvoláva záväzné právne účinky spôsobilé dotknúť sa záujmov žalobcu tým, že výrazne mení jeho právne postavenie (rozsudok Súdneho dvora z 11. novembra 1981, IBM/Komisia, 60/81, Zb. s. 2639, bod 9), a po druhé, ak má žalobca naďalej záujem na zrušení tohto aktu (rozsudok Súdneho dvora zo 6. marca 1979, Simmenthal/Komisia, 92/78, Zb. s. 777, bod 32). Pri určení, či akt alebo rozhodnutie vyvoláva takéto právne účinky, sa treba pridržiavať jeho podstaty (rozsudok Súdu prvého stupňa z 20. novembra 2002, Lagardère a Canal+/Komisia, T-251/00, Zb. s. II-4825, body 63 a 64). V tomto prípade však rozhodnutie o nariadení šetrenia nemá žiaden priamy vzťah k predmetu tohto konania. Zadržanie sporných dokumentov možno totiž zjavne oddeliť od rozhodnutia o nariadení šetrenia, ktoré predstavuje iba jeho právny základ.

41 Komisia zdôrazňuje, že za daných okolností opatrenie, ktoré sa priamo dotklo právneho postavenia žalobcov, podlieha odlišnému postupu ako rozhodnutie o nariadení šetrenia, a to postupu týkajúcemu sa konkrétne ochrany dôvernosti komunikácie medzi advokátmi a klientmi, ustálenému rozsudkom Súdneho dvora z 18. mája 1982, AM & S/Komisia (155/79, Zb. s. 1575, ďalej len „rozsudok AM & S“). V tomto konaní predstavovalo zadržanie sporných dokumentov iba prípravný úkon pre zamietavé rozhodnutie z 8. mája 2003, v ktorom Komisia definitívne vyriešila špecifickú otázku ochrany týchto dokumentov. Toto zadržanie teda samo osebe nepredstavuje akt, ktorý možno napadnúť. V každom prípade, dokonca aj keď pripustíme, že rozhodnutie o nariadení šetrenia bolo možné pôvodne napadnúť, v dôsledku neskoršieho prijatia zamietavého rozhodnutia z 8. mája 2003 by táto žaloba bola bezpredmetná. Komisia napokon tvrdí, že aj pri neexistencii osobitného postupu kontroly zákonnosti procesných úkonov urobených počas šetrenia možno ich prípadnú protiprávnosť vždy uplatniť v konaní o žalobe podanej proti konečnému rozhodnutiu, ktorým sa konštatuje porušenie pravidiel hospodárskej súťaže.

42 Žalobcovia k tomu uvádzajú, že zrušenie rozhodnutia o nariadení šetrenia môže mať pre nich právne následky, najmä ten, že spôsobí protiprávnosť držby a použitia zadržaných dokumentov Komisiou. Žalobcovia pripúšťajú, že toto rozhodnutie sa konkrétne netýka uvedených dokumentov a že teda ich právne postavenie nebolo dotknuté týmto rozhodnutím, ale neskorším zadržaním a kontrolou týchto dokumentov Komisiou. V každom prípade tvrdia, že keď sa Komisia dozvie o obsahu dotknutých dokumentov pred tým, než prijme *ad hoc* rozhodnutie o žiadosti o ochranu dôvernosti komunikácie medzi advokátmi a klientmi, ktoré možno napadnúť žalobou na súde, dotkne sa to okamžite a nenapraviteľne právneho postavenia dotknutého podniku. Aktom, ktorý možno napadnúť žalobou, teda môže byť iba rozhodnutie o nariadení šetrenia.

43 Žalobcovia trvajú na tom, že v tomto prípade neboli povinní pred tým, ako sa obrátili na súd Spoločenstva, čakať na to, že Komisia prípadne prijme neskoršie *ad hoc* rozhodnutie o zamietnutí ochrany sporných dokumentov. Toto rozhodnutie,

akékoľvek by bolo, nemožno považovať za akt spôsobujúci poškodenie ich právneho postavenia, ku ktorému došlo už v okamihu, keď Komisia čítala sporné dokumenty. Navyše, na rozdiel od toho čo Komisia tvrdí, žalobcom na konci šetrenia nijako negarantovala, že rozhodnutie o dôvernosti sporných dokumentov prijme v primeranej lehote. Žalobcovia okrem toho tvrdia, že na to, aby sa obrátili na súd Spoločenstva, nemuseli čakať ani to, že Komisia prijme prípadné konečné rozhodnutie o uložení sankcie. Je totiž nevyhnutné, aby boli schopní chrániť svoje právo na dôvernosť aj vtedy, keď vec ešte nie je ukončená ani rozhodnutím, ktorým sa konštatuje porušenie, ani rozhodnutím o ukončení šetrenia. Žaloba podaná proti rozhodnutiu o uložení sankcie rovnako nepostačuje na primeranú ochranu ich právneho postavenia.

44 Žalobcovia okrem toho trvajú na tom, že zadržanie sporných dokumentov a oboznámenie sa s ich obsahom Komisiou nemožno ako také považovať za rozhodnutie poškodzujúce ich právne postavenie, keďže tieto akty zverejnenia iba vykonávajú rozhodnutie o nariadení šetrenia a nemožno ich od neho oddeliť. Žalobcovia popierajú aj názor Komisie, že zadržanie sporných dokumentov predstavuje iba prípravný úkon pre zamietavé rozhodnutie z 8. mája 2003. Prínajmenšom, pokiaľ ide o dokumenty série B, neexistuje žiadna pochybnosť, že Komisia počas šetrenia jednostranne rozhodla o tom, že tieto dokumenty neboli chránené a nariadila žalobcom, aby ich predložili, pričom sa oboznámila s ich obsahom. Zamietavé rozhodnutie z 8. mája 2003 by v tomto prípade mohlo byť aktom, ktorý možno napadnúť žalobou iba vtedy, ak by Komisia vložila obe série dokumentov do zapečatenej obálky bez ich predbežnej kontroly. V tomto prípade zamietavé rozhodnutie naopak iba potvrdilo rozhodnutie Komisie, ktorým nariadila zverejnenie dokumentov série B.

B — *Posúdenie Súdom prvého stupňa*

⁴⁵ Podľa ustálenej judikatúry sú aktmi, ktoré možno napadnúť žalobou o neplatnosť v zmysle článku 230 ES opatrenia, ktoré majú záväzné právne účinky spôsobilé dotknúť sa záujmov žalobcu tým, že výrazne menia jeho právne postavenie (rozsudok IBM/Komisia, už citovaný, bod 9, a rozsudok Súdu prvého stupňa z 18. decembra 1992, Cimenteries CBR a i./Komisia, T-10/92 až T-12/92 a T-15/92, Zb. s. II-2667, bod 28). Prechodné opatrenia, ktorých účelom je pripraviť konečné rozhodnutie, teda v zásade nepredstavujú napadnuteľné akty. Z judikatúry však vyplýva, že akty prijaté v priebehu prípravného konania, ktoré samy osebe predstavujú ukončenie osobitného konania nezávislého od konania, ktoré má umožniť Komisii rozhodnúť vo veci samej, a ktoré majú záväzné právne účinky spôsobilé dotknúť sa záujmov žalobcu tým, že výrazne menia jeho právne postavenie, rovnako predstavujú napadnuteľné akty (rozsudok IBM/Komisia, už citovaný, body 10 a 11, a rozsudok Súdu prvého stupňa zo 7. júna 2006, Österreichische Postsparkasse a Bank für Arbeit und Wirtschaft/Komisia, T-213/01 a T-214/01, Zb. s. II-1601, bod 65).

⁴⁶ Keď sa podnik odvoláva na dôvernú komunikáciu medzi advokátmi a klientmi, aby bránil zadržaniu dokumentu v rámci šetrenia vykonávaného na základe článku 14 nariadenia č. 17, rozhodnutie, ktorým Komisia zamieta túto žiadosť, vyvoláva pre tento podnik právne účinky tým, že výrazne mení jeho právne postavenie. Toto rozhodnutie mu totiž upiera ochranu stanovenú právom Spoločenstva, pričom je definitívne a nezávislé od konečného rozhodnutia, ktorým sa konštatuje porušenie pravidiel hospodárskej súťaže (pozri v tomto zmysle rozsudok AM & S, body 27 a 29 až 32; analogicky pozri aj rozsudok Súdneho dvora z 24. júna 1986, AKZO Chemie/Komisia, 53/85, Zb. s. 1965, body 18 až 20).

⁴⁷ V tomto ohľade treba uviesť, že možnosť podniku podať žalobu proti prípadnému rozhodnutiu, ktorým sa konštatuje porušenie pravidiel hospodárskej súťaže,

nestačí na to, aby sa mu poskytla primeraná ochrana jeho práv. Na jednej strane správne konanie nemusí viesť k rozhodnutiu, ktorým sa konštatuje porušenie. Na druhej strane žaloba, ktorú možno podať proti tomuto rozhodnutiu v prípade jeho prijatia, neposkytuje za každých okolností podniku prostriedok na to, aby zabránil nezvratným účinkom, ktoré vyvoláva protiprávne oboznámenie sa s dokumentmi chránenými dôvernosťou (analogicky pozri rozsudok AKZO Chemie/Komisnia, už citovaný, bod 20).

48 Z toho vyplýva, že rozhodnutie Komisie, ktorým sa zamietajú žiadosti o ochranu určitého dokumentu na základe dôvernosti — a prípadne nariaďuje predloženie tohto dokumentu —, ukončuje osobitné konanie nezávislé od konania, ktoré má umožniť Komisii rozhodnúť o existencii porušenia pravidiel hospodárskej súťaže, a predstavuje teda akt, ktorý možno napadnúť žalobou o neplatnosť, sprevádzanou v prípade potreby návrhom na nariadenie predbežných opatrení smerujúcim najmä k odkladu jeho výkonu až do rozhodnutia Súdu prvého stupňa o žalobe vo veci samej.

49 Rovnako je namieste uviesť, že keď Komisia počas šetrenia zadrží dokument, v prípade ktorého bola uplatnená ochrana na základe dôvernosti, a založí ho do vyšetrovacieho spisu bez toho, aby ho vložila do zapečatenej obálky a aby prijala formálne zamietavé rozhodnutie, tento faktický úkon nevyhnutne znamená tacitné rozhodnutie Komisie o zamietnutí ochrany uplatňovanej podnikom (pozri analogicky rozsudok AKZO Chemie/Komisnia, už citovaný, bod 17) a umožňuje Komisii okamžite sa oboznámiť s dotknutým dokumentom (pozri bod 86 nižšie). Musí byť teda možné napadnúť toto tacitné rozhodnutie žalobou o neplatnosť.

50 V tomto prípade, pokiaľ ide v prvom rade o dokumenty série A, treba uviesť, že počas šetrenia v priestoroch žalobcov úradníci Komisie neboli schopní dospieť k definitívnemu záveru o ochrane, ktorú tieto dokumenty prípadne mali požívať, a obmedzili sa na to, že z nich urobili kópiu, ktorú vložili do zapečatenej obálky, ktorú zobrali so sebou (pozri bod 7 vyššie). Až v zamietavom rozhodnutí z 8. mája 2003 Komisia

definitívne zamietla žiadosť žalobcov o ochranu týchto dokumentov na základe dôvernosti. V tomto rozhodnutí Komisia navyše uviedla svoj zámer otvoriť zapečatenú obálku obsahujúcu sporné dokumenty a založiť ich do spisu po uplynutí lehoty na podanie žaloby proti tomuto rozhodnutiu (pozri bod 14 vyššie). Okrem toho nie je sporné, že Komisia prijala toto zamietavé rozhodnutie bez otvorenia zapečatenej obálky, a teda bez oboznámenia sa s obsahom dokumentov série A.

51 Pokiaľ ide v druhom rade o dokumenty série B, je dôležité uviesť, že na rozdiel od dokumentov série A sa Komisia počas šetrenia domnievala, že tieto dokumenty zjavne nie sú chránené dôvernosťou, a to napriek žiadosti, ktorú žalobcovia formulovali v tomto ohľade. V dôsledku toho z nich urobila kópiu, ktorú založila do spisu bez toho, aby ju oddelila v zapečatenej obálke (pozri bod 9 vyššie). K odmietnutiu ochrany teda v prípade dokumentov série B došlo počas šetrenia. Okrem toho v tomto okamihu sa Komisia mohla oboznámiť s obsahom uvedených dokumentov.

52 So zreteľom na uvedené je namieste dospieť k záveru, že na účely tohto konania boli aktmi, ktoré mali záväzné právne účinky spôsobilé dotknúť sa záujmov žalobcov tým, že výrazne menili ich právne postavenie na jednej strane, pokiaľ ide o dokumenty série B, tacitné zamietavé rozhodnutie, ktoré sa prejavilo vo faktickom úkone zadržania týchto dokumentov a ich založenia do spisu bez ich oddelenia v zapečatenej obálke, a na druhej strane, pokiaľ ide o dokumenty série A, formálne rozhodnutie o zamietnutí žiadosti o ochranu z 8. mája 2003. Tieto dve rozhodnutia predstavujú teda akty, ktoré možno napadnúť žalobou o neplatnosť.

53 Práve tak je namieste uviesť, že vo svojom zamietavom rozhodnutí z 8. mája 2003 Komisia definitívne zamietla žiadosť žalobcov o ochranu dôvernosti aj pokiaľ ide o dokumenty série B (pozri bod 14 vyššie). Komisia tým splnila svoju povinnosť prijať

formálne rozhodnutie o zamietnutí tejto žiadosti o ochranu a definitívne tak ukončila nezávislé osobitné konanie upravené v tomto ohľade. Toto rozhodnutie nemá teda v prípade dokumentov série B čisto potvrdzujúci charakter. V dôsledku toho je namieste dospieť k záveru, že žalobcovia boli oprávnení napadnúť toto rozhodnutie, aj pokiaľ ide o dokumenty série B. Navyše treba uviesť, že Komisia, pokiaľ ide o tieto dokumenty, nepopiera prípustnosť žaloby podanej žalobcami proti zamietavému rozhodnutiu z 8. mája 2003 vo veci T-253/03.

54 Naopak, je namieste uviesť, že rozhodnutie o nariadení šetrenia — akt napadnutý vo veci T-125/03 — nemal právne účinky tvrdené žalobcami v ich žalobe o neplatnosť.

55 V tomto ohľade je dôležité pripomenúť, že zákonnosť aktu musí byť posudzovaná v závislosti od právnych a skutkových okolností existujúcich v čase prijatia tohto rozhodnutia, takže neskoršie akty nemôžu ovplyvniť jeho platnosť (rozsudky Súdneho dvora z 8. novembra 1983, IAZ a i./Komisia, 96/82 až 102/82, 104/82, 105/82, 108/82 a 110/82, Zb. s. 3369, bod 16, a zo 17. októbra 1989, Dow Benelux/Komisia, 85/87, Zb. s. 3137, bod 49). Z ustálenej judikatúry tak vyplýva, že v rámci šetrenia založeného na článku 14 nariadenia č. 17 sa podnik nemôže dovolávať nezákonnosti, ktorou je postihnutý priebeh šetrenia, na podporu návrhov na neplatnosť smerujúcich proti aktu, na základe ktorého Komisia vykonáva toto šetrenie (pozri v tomto zmysle rozsudok Dow Benelux/Komisia, už citovaný, bod 49, a rozsudok Súdu prvého stupňa z 20. apríla 1999, Limburgse Vinyl Maatschappij a i./Komisia, T-305/94 až T-307/94, T-313/94 až T-316/94, T-318/94, T-325/94, T-328/94, T-329/94 a T-335/94, Zb. s. II-931, bod 413). To, ako je využité rozhodnutie o nariadení šetrenia nemá teda vplyv na jeho zákonnosť (rozsudky Súdu prvého stupňa z 8. marca 2007, France Télécom/Komisia, T-339/04, Zb. s. II-521, bod 54, a France Télécom/Komisia, T-340/04, Zb. s. II-573, bod 126).

56 V tomto prípade treba uviesť, že akty a rozhodnutia napadnuté žalobcami nastali po prijatí rozhodnutia o nariadení šetrenia. Toto rozhodnutie o nariadení šetrenia iba oprávňuje Komisiu, aby vstupovala do priestorov žalobcov a urobila kópiu relevantných obchodných dokumentov. Toto rozhodnutie neobsahuje žiadny odkaz na dokumenty série A a B a nijako sa nezmieňuje o otázke dôvernosti komunikácie medzi advokátmi a klientmi. Ako to navyše žalobcovia pripúšťajú, ich právne postavenie nebolo dotknuté týmto rozhodnutím, ale neskorším zadržaním a kontrolou týchto dokumentov Komisiou (pozri bod 42 vyššie). Ako však už bolo uvedené, tieto opatrenia predstavujú samostatné osobitné konanie, ktoré sa zameriava konkrétne na otázku uplatnenia ochrany dôvernosti na konkrétne dokumenty (pozri body 45 až 48 vyššie).

57 So zreteľom na uvedené je namieste dospieť k záveru, že žalobu podanú vo veci T-125/03 proti rozhodnutiu o nariadení šetrenia treba zamietnuť ako neprípustnú. Treba teda meritorne preskúmať žalobu vo veci T-253/03.

O veci samej vo veci T-253/03

58 Žalobcovia tvrdia, že Komisia porušila zásadu ochrany dôvernosti komunikácie medzi advokátmi a klientmi a tým porušila Zmluvu ES a nariadenie č. 17. Na podporu svojej žaloby konkrétne uvádzajú tri žalobné dôvody. Prvý dôvod je založený na porušení postupov týkajúcich sa uplatnenia zásady dôvernosti. Druhý dôvod je založený na neoprávnenom odoprení tejto ochrany piatim sporným dokumentom. Tretí dôvod je založený na porušení základných práv, ktoré sú základom tejto ochrany.

A — O prvom dôvode založenom na porušení postupov týkajúcich sa uplatnenia zásady ochrany dôvernosti komunikácie medzi advokátmi a klientmi

1. Tvrdenia účastníkov konania

59 Žalobcovia tvrdia, že Komisia porušila postup uplatnenia ochrany dôvernosti komunikácie medzi advokátmi a klientmi, porušila článok 242 ES a ich právo obrátiť sa na súdy Spoločenstva a porušila zásadu rovnosti zaobchádzania.

60 Uvádzajú, že Súdny dvor vo svojom rozsudku AM & S definoval postup, ktorý musí Komisia dodržať v prípadoch, keď podnik, v ktorom sa vykonáva šetrenie podľa článku 14 nariadenia č. 17, odmietne predložiť niektoré obchodné dokumenty a odvolá sa na dôvernosť. Tento postup má tri etapy. V prvom rade je povinnosťou podniku poskytnúť úradníkom Komisie vhodné dôkazy spôsobilé preukázať, že sporné dokumenty spĺňajú podmienky odôvodňujúce ich dôvernosť bez toho, aby im musel odhaliť ich obsah. V druhom rade, ak sa Komisia domnieva, že takýto dôkaz nebol predložený, je jej povinnosťou nariadiť rozhodnutím podľa článku 14 ods. 3 nariadenia č. 17 predloženie sporných dokumentov. Žalobcovia pripúšťajú, že subsidiárne a v súlade s logikou rozsudku AM & S mohla Komisia počas šetrenia urobiť kópie sporných dokumentov a vložiť ich do zapečatenej obálky. Napokon v treťom rade, ak sa dotknutý podnik naďalej odvoláva na spornú ochranu, je povinnosťou súdu Spoločenstva rozhodnúť v spore.

61 Žalobcovia sa domnievajú, že treba zdôrazniť dva základné body. Po prvé úmyslom Súdneho dvora nebolo umožniť Komisii, aby pri určení, či sa uplatňuje ochrana

dôvernosti, kontrolovala samotný obsah dokumentu. Po druhé výlučne súdom Spoločenstva prináleží rozhodovať spory týkajúce sa uplatňovania tejto ochrany. Žalobcovia rovnako poznamenávajú, že čítanie dokumentov, v prípade ktorých bola uplatnená táto ochrana, v čase kontroly odporuje samotnej podstate zásady dôvernosti. Táto zásada je totiž okamžite a nenapraviteľne porušená, keď je zverejnený obsah chráneného dokumentu (návrhy, ktoré predniesli generálni advokáti Warner a Sir Gordon Slynn k rozsudku AM & S, Zb. s. 1619, 1638 a 1639, a Zb. s. 1642, 1662). Namiesto zbežného preskúmania má Komisia v prípade pochybností vložiť kópiu dotknutých dokumentov do zapečatenej obálky bez toho, aby ich predtým prezrela, pre neskoršie rozhodnutie sporu.

62 Podľa žalobcov však Komisia v tomto prípade nedodržala žiadnu z troch etáp postupu ustáleného v rozsudku AM & S.

63 V prvej etape tak Komisia donútila žalobcov odhaliť obsah sporných dokumentov, hoci sa odvolávali na ich dôvernosť. Po tom, čo sa objavili tieto dokumenty, miestny poradca žalobcov a Komisia dlho diskutovali o postupe, ktorý treba dodržať pri ich kontrole. Komisia žalobcom oznámila, že každé ďalšie omeškanie s odovzdaním a kontrolou týchto dokumentov predstavuje marenie šetrenia a môže predstavovať porušenie článku 65 Competition Act Veľkej Británie (britský zákon o hospodárskej súťaži), za ktoré možno uložiť trest odňatia slobody a pokutu. Až po živých protestoch žalobcovia odovzdali dokumenty série B Komisii na kontrolu. Okrem toho počas šetrenia inšpektori Komisie čítali a vzájomne si opisovali obsah dokumentov série A a B počas niekoľkých nepretržitých minút.

64 Pokiaľ ide o druhú etapu, žalobcovia tvrdia, že z dôvodu, že Komisia sa domnievala, že informácie a argumenty, ktoré uviedli, nepostačujú na preukázanie, že sporné dokumenty sú chránené, mala predtým, ako ich skutočne odniesla z priestorov, prijať rozhodnutie, ktorým by im nariadila tieto dokumenty predložiť. Komisia však takto nepostupovala. Dokumenty série A tak Komisia vložila do zapečatenej obálky a zobrala do Bruselu. Aj keď podľa žalobcov metóda zapečatenej obálky sama osebe neporušuje podstatu ochrany dôvernosti, nie je v súlade s postupom, ktorý Súdny dvor ustálil v rozsudku AM & S. V prípade dokumentov série B Komisia odmietla možnosť vložiť ich do zapečatenej obálky a pripojila ich k ostatným zadržaným dokumentom, čím žalobcov zbavila akejkolvek možnosti preukázať, že by mali byť chránené dôvernosťou.

65 Pokiaľ ide o tretiu etapu, žalobcovia trvajú na tom, že Komisia zjavne porušila postup ustálený v rozsudku AM & S tým, že vo svojom zamietavom rozhodnutí z 8. mája 2003 jednostranne rozhodla, že sporné dokumenty nie sú chránené dôvernosťou. Tým, že si Komisia prisvojila právo rozhodnúť v prvom stupni, zbavila súd Spoločenstva možnosti rozhodnúť spor v okamihu, keď táto ochrana ešte nebola porušená.

66 CCBE tvrdí, že postup ustálený Súdny dvorom v rozsudku AM & S má zabezpečiť, aby to bol Súdny dvor, ktorý rozhodne v prípade, keď Komisia a vyšetrovaný podnik nie sú schopné vyriešiť spor o dôvernej povahe komunikácie, pričom Komisia sa pred rozhodnutím sporu nesmie oboznámiť s dokumentom. Komisia nie je oprávnená vykonať ani zbežné preskúmanie dokumentov, ktoré predstavuje nebezpečenstvo odhalenia ich obsahu. CCBE pripúšťa, že domáhanie sa dôvernosti nesmie podniku umožniť, aby zatajil alebo zničil dokumenty, ale napriek tomu považuje za nevhodné,

aby sa inšpektori Komisie zmocnili kópií a zobrali ich so sebou, aj keď v zapečatenej obálke. Ak už Komisia musí zadržať dokumenty, je potrebné, aby ich aspoň poslala priamo svojim audítorm, ktorých mandát treba rozšíriť tak, aby garantovali, že tieto dokumenty nebudú prístupné žiadnemu členovi generálneho riaditeľstva hospodárskej súťaže Komisie. CCBE je v každom prípade naklonená uloženiu dokumentov v kancelárii Súdu prvého stupňa alebo ich zvereniu tretej neustranenej osobe.

- 67 Holandská advokátska komora tvrdí, že zásada ochrany dôvernosti komunikácie medzi advokátmi a klientmi nemá za cieľ zabrániť iba použitiu dokumentov, na ktoré sa vzťahuje, ale aj ich zverejneniu. Už zbežné preskúmanie dokumentu môže porušovať túto zásadu. ECLA tvrdí, že Súdny dvor vo svojom rozsudku AM & S vypracoval postup založený na zásade dôvernosti zakazujúcej akékoľvek zverejnenie chráneného dokumentu. Primeraný prístup spočíva v zapečatení uvedených dokumentov a v tom, že sa tieto dokumenty nechajú preskúmať nezávislou treťou osobou, ako je napríklad audítor. V každom prípade prináleží Súdnemu dvoru, aby rozhodol o otázke dôvernosti. Napokon ACCA tvrdí, že úloha vyriešiť spory týkajúce sa uplatniteľnosti dôvernosti musí byť zverená nezávislému arbitrovi.
- 68 Komisia poznamenáva, že aj keď Súdny dvor vo svojom rozsudku AM & S ustálil osobitný postup na riešenie sporov týkajúcich sa dôvernosti komunikácie medzi advokátmi a klientmi, nepriznal mu absolútnu platnosť. Tento rozsudok nevyžaduje, aby sa Komisia vždy, keď je uplatnená táto zásada, zdržala vyhotovenia kópie dokumentov a žiadala ich od podniku neskôr. Vo veci, v ktorej bol vyhlásený tento rozsudok, bolo pôvodné šetrenie založené na článku 14 ods. 2 nariadenia č. 17 — ktorý umožňuje podniku, aby odmietol odovzdať dokumenty — a nie, ako v tomto prípade, na odseku 3 tohto ustanovenia, ktorý zaväzuje podnik podriaďiť sa šetreniu. Jedinou zásadou stanovenou týmto rozsudkom v skutočnosti je, že Komisia musí prijať odôvodnené rozhodnutie o tom, či dotknuté dokumenty sú dôverné alebo nie, aby podniku umožnila predložiť vec súdom Spoločenstva.

69 Komisia až dosiaľ dodržiava tento postup: keď nemá žiadnu pochybnosť o dôvernosti dokumentu na základe zbežného preskúmania jeho celkového vzhľadu, záhlavia, názvu a iných znakov, ako aj na základe príslušných vysvetlení podniku, nechá ho bokom; keď na základe tohto zbežného preskúmania nemá žiadnu pochybnosť o tom, že dokument nie je dôverný, urobí jeho kópiu a založí ju do vyšetrovacieho spisu; a napokon, keď zbežné preskúmanie dokumentu vzbudí pochybnosť o otázke dôvernosti, zdrží sa akejkolvek analýzy, odloží svoje posúdenie a vloží kópiu dokumentu do zapečatenej obálky, ktorú zoberie so sebou.

70 Podľa Komisie zbežné preskúmanie dokumentu na mieste nemá iný účel ako identifikovať prípady, keď nemožno vylúčiť dôvernosť, pričom najmenšia pochybnosť je na prospech podniku tým, že automaticky vedie k využitiu zapečatenej obálky. Možnosť Komisie vytvoriť si predbežný názor na to, či existuje alebo neexistuje pochybnosť o tom, že sa uplatňuje táto ochrana, má tú výhodu, že znižuje nebezpečenstvo nedôvodných žiadostí o ochranu a je v súlade s rozsudkom AM & S. Metóda zapečatenej obálky rovnako umožňuje vyhnúť sa nebezpečenstvu zničenia dokumentov podnikom. Komisia tiež poznamenáva, že vo väčšine členských štátov orgány hospodárskej súťaže riešia otázku dôvernosti v súvislosti s prehliadkami na mieste samom podobne.

71 Komisia okrem toho tvrdí, že opísaný postup nemôže poškodiť procesné práva podnikov. Aj keby sa preukázalo, že oboznámenie sa s dokumentmi, ktoré môžu byť chránené, spôsobilo podniku ujmu zasahujúcu do jeho práva na obhajobu, takúto ujmu možno stále napraviť. Komisia totiž nemôže použiť dokumenty, na ktoré sa vzťahuje dôvernosť, na preukázanie porušenia.

72 V tomto prípade sa Komisia domnieva, že dôsledne dodržala legitímny a primeraný postup na ochranu sporných dokumentov v súlade s rozsudkom AM & S a že

procesné práva žalobcov boli plne rešpektované. Upresňuje, že sa so žalobcami dohodla, že úradník Komisie zodpovedný za šetrenie prezrie spis za prítomnosti ich zástupcu. Ak sa žalobcovia domáhali dôvernosti konkrétneho dokumentu, mali podať žiadosť o jeho ochranu odôvodnenú na jeho základe. Komisia sa okrem toho domnieva, že to, že žalobcovia predložili až v štádiu repliky a bez vysvetlenia omeškania zápisnicu zo šetrenia, ktorú vyhotovili ich advokáti, porušuje článok 48 ods. 1 rokovacieho poriadku.

73 Pokiaľ ide o dokumenty série A, Komisia poznamenáva, že ich zbežné preskúmanie vzbudilo pochybnosť najmä kvôli rukou písanému odkazu na meno externého advokáta na prvej strane jedného z nich. Pretože žiadne z vysvetlení, ktoré na mieste poskytli žalobcovia, sa nejavilo dostatočné na odstránenie pochybnosti, úradníci Komisie vložili dokumenty do zapečatenej obálky. Pokiaľ ide o dokumenty série B, inšpektor Komisie sa na základe ich zbežného preskúmania, informácií poskytnutých podnikom a na základe nespornej judikatúry domnieval, že neexistuje najmenšia pochybnosť o tom, že na tieto dokumenty sa nevzťahuje dôvernosť. Úradníci Komisie z nich preto urobili kópiu, ktorú založili do vyšetrovacieho spisu.

74 Komisia okrem toho trvá na tom, že zbežné preskúmanie dokumentu nie je to isté ako jeho čítanie. Aj keď je pravda, že úradníčka zodpovedná za šetrenie mohla počas šetrenia zbežne prezrieť dokumenty série A, je naopak nesprávne tvrdiť, že úradníci Komisie ich pred vložením do obálky čítali. Dokumenty série B Komisia konečne prečítala a oboznámila sa s ich obsahom až po skončení šetrenia. Komisia navyše popiera tvrdenia žalobcov, že s odovzdaním dokumentov série B súhlasili až pod hrozbou uloženia sankcií podľa trestného práva. Tieto tvrdenia sú vecne nesprávne, keďže údajné odmietnutie sa v skutočnosti týkalo celého spisu. V každom prípade

informovanie podniku, že jeho nedostatok spolupráce by mohol viesť k uplatneniu vnútroštátneho práva a prípadne k uloženiu sankcií podľa trestného práva, je v súlade s nariadením č. 17.

- 75 Komisia tvrdí, že žalobcovia boli informovaní o svojich právach od začiatku šetrenia a následne sa stále mohli obrátiť na Súd prvého stupňa. V prípade dokumentov série A vedeli žalobcovia od začiatku, že konanie povedie k prijatiu rozhodnutia, ktoré možno napadnúť žalobou. Pokiaľ ide o dokumenty série B, Komisia nechala otvorenú možnosť napadnúť posúdenie, ktoré vykonal na mieste jeden z jej úradníkov.

2. Posúdenie Súdom prvého stupňa

- 76 Bez ďalšieho treba uviesť, že nariadenie č. 17 priznáva Komisii širokú vyšetrovaciu a preskúmovaciu právomoc na odhalenie porušení článkov 81 ES a 82 ES. Najmä podľa ustanovení článkov 11 a 14 tohto nariadenia môže Komisia získavať informácie a vykonávať šetrenia potrebné na stíhanie porušení pravidiel hospodárskej súťaže [od 1. mája 2004 je vyšetrovaciu právomoc Komisie v tejto oblasti upravená najmä v článkoch 17 až 22 nariadenia Rady (ES) č. 1/2003 zo 16. decembra 2002 o vykonávaní pravidiel hospodárskej súťaže stanovených v článkoch 81 [ES] a 82 [ES] (Ú. v. ES L 1, 2003, s. 1; Mim. vyd. 08/002, s. 205)]. Konkrétne článok 14 ods. 1 nariadenia č. 17 oprávňuje Komisiu na to, aby jej boli predložené obchodné dokumenty, t. j. dokumenty vzťahujúce sa na činnosť podniku na trhu. Ako to Súdny dvor upresnil, korešpondencia medzi advokátom a jeho klientom v rozsahu, v akom sa týka takejto činnosti, patrí do kategórie dokumentov uvedených v článku 11 a 14 nariadenia č. 17 (rozsudok AM & S, bod 16). Súdny dvor rovnako rozhodol, že prináleží samotnej Komisii, ale nie dotknutému podniku alebo tretej osobe, či už expertovi alebo arbitrovi, aby rozhodla, či jej dokument má alebo nemá byť predložený (rozsudok AM & S, bod 17).

77 Súdny dvor však rozhodol, že nariadenie č. 17 nevyklučuje možnosť uznať za istých podmienok dôverný charakter určitých obchodných dokumentov. Upresnil tak, že právo Spoločenstva, majúce svoj pôvod nielen v hospodárskom, ale aj v právnom prelínaní sa členských štátov, musí zohľadňovať zásady a koncepcie spoločné právnym poriadkom týchto štátov, pokiaľ ide o rešpektovanie dôvernosti najmä určitej komunikácie medzi advokátmi a ich klientmi. Táto dôvernosť totiž zodpovedá požiadavke, ktorej význam sa uznáva vo všetkých členských štátoch, že každá osoba podliehajúca súdnej právomoci musí mať možnosť obrátiť sa úplne slobodne na svojho advokáta, ktorého povolanie zahŕňa úlohu poskytovať nezávisle právne stanoviská všetkým, ktorí to potrebujú. Súdny dvor sa rovnako domnieval, že ochrana dôvernosti korešpondencie medzi advokátmi a klientmi predstavuje nevyhnutný doplnok plného výkonu práva na obhajobu (rozsudok AM & S/Komisia, body 18 a 23).

78 Je teda namieste dospieť k záveru, že nariadenie č. 17 treba vykladať tak, že za určitých podmienok chráni dôvernosť komunikácie medzi advokátmi a klientmi (rozsudok AM & S, bod 22).

79 Pokiaľ ide o postup, ktorý treba dodržať pri uplatnení tejto ochrany, Súdny dvor ustálil, že v prípade, ak podnik vyšetrovaný na základe článku 14 nariadenia č. 17 odmietne s odvolaním sa na dôvernosť predložiť spolu s obchodnými dokumentmi vyžadovanými Komisiou korešpondenciu so svojím advokátom, je jeho povinnosťou v každom prípade poskytnúť povereným zamestnancom Komisie vhodné dôkazy spôsobilé preukázať, že sporné dokumenty spĺňajú podmienky odôvodňujúce ich právnu ochranu bez toho, aby mal povinnosť odhaliť im ich obsah. Súdny dvor upresnil, že ak sa Komisia domnieva, že takýto dôkaz nebol predložený, je jej povinnosťou nariadiť podľa článku 14 ods. 3 nariadenia č. 17 predloženie spornej korešpondencie a prípadne uložiť podniku na základe toho istého nariadenia pokutu alebo penále, aby tak potrestala buď jeho odmietnutie predložiť ďalšie dôkazné prostriedky, ktoré Komisia považuje za potrebné, alebo odmietnutie predložiť dokumenty, o ktorých sa Komisia domnieva, že nemajú legálne chránený dôverný charakter (rozsudok AM & S/Komisia, body 29 až 31). Kontrolovaný podnik môže potom podať

žalobu o neplatnosť proti takémuto rozhodnutiu Komisie, prípadne sprevádzanú návrhom na nariadenie predbežných opatrení na základe článkov 242 ES a 243 ES (pozri v tomto zmysle rozsudok AM & S, bod 32).

80 Zdá sa teda, že samotná skutočnosť, že podnik sa domáha dôvernosti dokumentu, nestačí na to, aby zabránila Komisii oboznámiť sa s ním, ak tento podnik okrem toho nepredkladá žiadny vhodný dôkaz spôsobilý preukázať, že tento dokument je skutočne chránený dôvernosťou. Dotknutý podnik môže Komisii najmä uviesť, kto sú pôvodcami a adresátmi dokumentu, vysvetliť ich funkcie a povinnosti a odkázať na cieľ a kontext, v ktorom bol dokument vyhotovený. Rovnako sa môže zmieniť o kontexte, v ktorom sa dokument nachádza, o spôsobe jeho zaradenia alebo o iných dokumentoch, s ktorými súvisí.

81 Vo veľkom počte prípadov samotné zbežné preskúmanie celkového vzhľadu dokumentu alebo jeho záhlavia, názvu alebo iných vonkajších znakov zamestnancami Komisie umožní týmto zamestnancom overiť správnosť dôvodov uvádzaných podnikom a presvedčiť sa o dôvernom charaktere dokumentu, aby nebol preskúmaný. Predsa však platí, že v niektorých prípadoch dokonca aj zbežné preskúmanie dokumentu predstavuje nebezpečenstvo, že napriek tomu, že je povrchné, zamestnanci Komisie sa oboznámia s informáciami, na ktoré sa vzťahuje dôvernosť komunikácie medzi advokátmi a klientmi. To môže byť predovšetkým prípad, ak formálny vzhľad dokumentu jasne nenaznačuje jeho dôverný charakter.

82 Ako však bolo uvedené v bode 79 vyššie, z rozsudku AM & S vyplýva, že podnik je povinný predložiť zamestnancom Komisie vhodné dôkazy spôsobilé preukázať dôverný charakter dokumentov odôvodňujúci ich ochranu bez toho, aby musel odhaliť ich obsah (bod 29 rozsudku). Preto je namieste dospieť k záveru, že podnik vyšetrovaný na základe článku 14 ods. 3 nariadenia č. 17 je oprávnený odprieť

zamestnancom Komisie možnosť prezrieť, aj zbežne, jeden alebo viac konkrétnych dokumentov, o ktorých tvrdí, že sú chránené dôvernosťou, len vtedy, keď sa domnieva, že takéto zbežné preskúmanie nie je možné bez odhalenia obsahu týchto dokumentov a keď to s uvedením dôvodov vysvetlí zamestnancom Komisie.

83 V prípadoch, keď sa Komisia počas šetrenia založeného na článku 14 ods. 3 nariadenia č. 17 domnieva, že dôkazy predložené podnikom nie sú spôsobilé preukázať dôverný charakter sporných dokumentov, predovšetkým keď podnik odmieta umožniť zamestnancom Komisie zbežné prezretie dokumentu, sú zamestnanci Komisie oprávnení vložiť kópiu dotknutého dokumentu alebo dokumentov do zapečatenej obálky a zobrať ju so sebou pre neskoršie rozhodnutie sporu. Tento postup totiž umožňuje vylúčiť nebezpečenstvo porušenia dôvernosti, pričom zároveň necháva Komisii možnosť zachovať si určitú kontrolu nad dokumentmi, ktoré sú predmetom šetrenia, a zabránuje nebezpečenstvu neskoršieho zmiznutia alebo manipulácie s týmito dokumentmi.

84 Okrem toho sa nemožno domnievať, že použitie zapečatenej obálky odporuje požiadavke stanovenej v bode 31 rozsudku AM & S, aby Komisia v prípade sporu s dotknutým podnikom o dôvernom charaktere dokumentu prijala rozhodnutie, ktorým nariadi jeho predloženie. Túto požiadavku možno totiž vysvetliť osobitným kontextom veci, v ktorej bol vyhlásený rozsudok AM & S, najmä tým, že pôvodné rozhodnutie nariaďujúce šetrenie v priestoroch podniku nebolo formálnym rozhodnutím podľa článku 14 ods. 3 nariadenia č. 17 (návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Warner k rozsudku AM & S, už citované, Zb. s. 1624), a teda dotknutý podnik bol oprávnený odmietnuť predložiť dokumenty požadované Komisiou tak, ako to aj skutočne urobil.

85 V každom prípade treba uviesť, že ak Komisia nie je spokojná s dôkazmi a vysvetleniami, ktoré poskytnú zástupcovia kontrolovaného podniku, aby preukázali,

že dotknutý dokument je chránený dôvernosťou, nie je oprávnená oboznámiť sa s obsahom dokumentu pred tým, než prijme rozhodnutie umožňujúce dotknutému podniku obrátiť sa na Súd prvého stupňa a prípadne na sudcu rozhodujúceho v konaní o nariadení predbežného opatrenia (pozri v tomto zmysle rozsudok AM & S, bod 32).

86 So zreteľom na osobitnú povahu zásady ochrany dôvernosti komunikácie medzi advokátmi a klientmi, ktorej cieľ spočíva tak v ochrane plného výkonu práva osôb podliehajúcich súdnej právomoci na obhajobu, ako aj v ochrane požiadavky, že každá osoba podliehajúca súdnej právomoci musí mať možnosť obrátiť sa úplne slobodne na svojho advokáta (pozri bod 77 vyššie), sa totiž treba domnievať, že oboznámenie sa s obsahom dôverného dokumentu Komisiou samo osebe predstavuje porušenie tejto zásady. Na rozdiel od toho, čo, ako sa zdá, tvrdí Komisia, teda ochrana dôvernosti prekračuje rámec požiadavky, aby informácie, s ktorými sa podnik zveril svojmu advokátovi, alebo obsah stanoviska advokáta neboli použité proti podniku v rozhodnutí o sankcii podľa pravidiel hospodárskej súťaže.

87 Po prvé táto ochrana má garantovať verejný záujem na riadnom výkone spravodlivosti zabezpečením toho, aby sa každý klient mohol slobodne obrátiť na svojho advokáta bez obavy, že dôverné informácie, ktoré uvedie, môžu byť neskôr zverejnené. Po druhé cieľom tejto ochrany je zabrániť ujme, ktorú môže právu dotknutého podniku na obhajobu spôsobiť oboznámenie sa s obsahom dôverného dokumentu Komisiou a jeho nezákonné založenie do vyšetrovacieho spisu. Aj keď tento dokument nie je použitý ako dôkazný prostriedok v rozhodnutí o sankcii podľa pravidiel hospodárskej súťaže, podnik môže utpieť ujmu, ktorú vôbec nebude možné napraviť alebo len veľmi ťažko. Na jednej strane Komisia môže informáciu chránenú dôvernosťou komunikácie medzi advokátmi a klientmi priamo alebo nepriamo použiť na získanie nových informácií alebo dôkazných prostriedkov bez toho, aby ich dotknutý podnik mohol vždy identifikovať a zabrániť ich použitiu proti nemu. Na druhej strane nemožno napraviť ujmu, ktorú dotknutý podnik utrpí v dôsledku zverejnenia informácií chránených dôvernosťou tretím osobám, napríklad ak by táto informácia

bola použitá v oznámení o výhradách počas správneho konania vedeného Komisiou. Samotná skutočnosť, že Komisia nie je oprávnená použiť chránené dokumenty ako dôkazné prostriedky v rozhodnutí o sankcii, teda nestačí na to, aby napravila alebo vylúčila ujmu, ktorá vyplýva z toho, že sa oboznámi s obsahom týchto dokumentov.

88 Ochrana na základe dôvernosti komunikácie medzi advokátmi a klientmi znamená tiež to, že len čo Komisia prijala svoje rozhodnutie o zamietnutí žiadosti o ochranu, smie sa oboznámiť s obsahom dotknutých dokumentov iba po tom, čo dotknutému podniku dala možnosť, aby sa obrátil na Súd prvého stupňa. V tomto ohľade je Komisia povinná počkať pred oboznámením sa s obsahom týchto dokumentov na uplynutie lehoty na podanie žaloby proti jej zamietavému rozhodnutiu. V každom prípade, keďže takáto žaloba nemá odkladný účinok, je na dotknutom podniku, aby podal návrh na nariadenie predbežného opatrenia smerujúci k odkladu výkonu rozhodnutia o zamietnutí žiadosti o túto ochranu (pozri v tomto zmysle rozsudok AM & S, bod 32).

89 Napokon, pokiaľ ide o tvrdenia Komisie, že podniky môžu zneužiť postup opísaný vyššie podávaním zjavne nedôvodných žiadostí o ochranu dôvernosti, aby docielili odklad, alebo bránením prípadnej zbežnej kontrole dokumentov počas šetrenia bez objektívneho odôvodnenia, stačí uviesť, že Komisia má k dispozícii nástroje na to, aby v prípade potreby odradila od takýchto konaní alebo ich potrestala. Tieto správanie možno totiž potrestať podľa článku 23 ods. 1 nariadenia č. 1/2003 (a predtým podľa článku 15 ods. 1 nariadenia č. 17) alebo zohľadniť ako priťažujúce okolnosti pri výpočte prípadnej pokuty uloženej v rozhodnutí o sankcii podľa pravidiel hospodárskej súťaže.

90 Nakoniec je namieste poznamenať, ako to Súdny dvor uviedol vo svojom rozsudku AM & S, že zásada dôvernosti nemôže prekážať tomu, aby klient advokáta odhalil svoju komunikáciu s týmto advokátom, ak sa domnieva, že má na tom záujem (bod 28 rozsudku).

- 91 Výhrady uplatnené žalobcami treba preskúmať s prihliadnutím na vyššie uvedené úvahy a zásady.
- 92 Na úvod treba odmietnuť názor Komisie, že to, že žalobcovia predložili až v štádiu repliky zápisnicu zo šetrenia, ktorú vyhotovili ich advokáti, porušuje článok 48 ods. 1 rokovacieho poriadku (pozri bod 72 vyššie). Je totiž dôležité uviesť, že na rozdiel od toho, čo tvrdí Komisia, žalobcovia vysvetlili dôvody, pre ktoré nepredložili túto zápisnicu skôr, a to jej dôverný charakter a potrebu poprieť názory, ktoré Komisia uviedla vo svojom vyjadrení k žalobe (pozri najmä body 21 až 26 repliky). V tomto ohľade treba tiež uviesť, že táto zápisnica bola predložená po tom, čo Komisia spolu so svojím vyjadrením k žalobe predložila zápisnicu zo šetrenia, ktorú vypracovali jej zamestnanci. Napokon treba pripomenúť, že ak sa účastníci konania nezhodujú v otázke skutkových okolností uvedených v žalobe a vo vyjadrení k žalobe, nevyhnutne musia mať možnosť predložiť dôkazy na podporu ich vlastného opísania skutkového stavu práve v replike a v duplike.
- 93 V prvom rade žalobcovia tvrdia, že Komisia ich počas šetrenia donútila odhaliť obsah sporných dokumentov, hoci sa odvolávali na ich dôverný charakter. Zamestnancom Komisie vytkajú najmä to, že napriek námietke ich zástupcov preskúmali uvedené dokumenty na mieste.
- 94 Tak z prílohy zápisnice zo šetrenia, ktorú vypracovali zamestnanci Komisie, ako aj z nedôvernej verzie zápisnice zo šetrenia, ktorú pripravili advokáti žalobcov vyplýva, že počas šetrenia zamestnanci Komisie a zástupcovia žalobcov dlho diskutovali o spôsobe výkonu kontroly sporných dokumentov. Počas týchto diskusií sa žalobcovia rozhodne bránili zbežnému preskúmaniu týchto dokumentov zamestnancami Komisie, pričom sa odvolávali najmä na to, že prinajmenšom niektoré z týchto

dokumentov sa nemusia *prima facie* javiť ako chránené dôvernosťou, keďže nevyhnutne neobsahujú odkazy na externých advokátov alebo na ich dôverný charakter. Žalobcovia však tvrdili, že tieto dokumenty boli pripravené na účely vyžiadania si právneho stanoviska alebo obsahujú právne stanovisko a trvali na tom, že ich zbežné preskúmanie neumožňuje posúdiť ich dôverný charakter bez toho, aby nebol zároveň odhalený ich obsah. Z vyššie uvedených zápisníc rovnako vyplýva, že Komisia trvala na zbežnom preskúmaní týchto dokumentov a že zástupcovia žalobcov s tým súhlasili iba po tom, či im zamestnanci Komisie a OFT oznámili, že ak im odmietnu umožniť vykonať takýto prieskum, ide o marenie šetrenia, za ktoré možno uložiť správne a trestné sankcie.

95 Za týchto okolností sa Súd prvého stupňa domnieva, že Komisia donútila žalobcov súhlasiť so zbežným preskúmaním sporných dokumentov, hoci v prípade dvoch kópií písacím strojom vyhotoveného záznamu série A a rukou písaných poznámok série B zástupcovia žalobcov tvrdili, a svoje tvrdenia odôvodnili, že takýto prieskum vyžaduje, aby odhalili obsah týchto dokumentov. Je totiž namieste uviesť, že zbežné preskúmanie uvedených dokumentov nemohlo umožniť zamestnancom Komisie posúdiť ich prípadný dôverný charakter bez toho, aby im zároveň nedávalo možnosť oboznámiť sa s ich obsahom. Treba teda dospieť k záveru, že v tomto ohľade Komisia porušila postup uplatnenia ochrany na základe dôvernosti komunikácie medzi advokátmi a klientmi.

96 V druhom rade žalobcovia tvrdia, že Komisia tým, že urobila kópiu dokumentov série A a vložila ju do zapečatenej obálky, dôsledne nedodrжала postup, ktorý Súdny dvor ustálil v rozsudku AM & S a uvádzajú, že Komisia mala prijať formálne rozhodnutie nariaďujúce predloženie týchto dokumentov. Tejto výhrade však nemožno vyhovieť.

Ako už totiž bolo uvedené, použitie zapečatenej obálky za takých okolností, ako sú tieto, neporušuje postup ustálený v tomto rozsudku (pozri bod 84 vyššie). Napokon je dôležité zdôrazniť, že z vyššie uvedených zápisníc vyplýva, že počas šetrenia zástupcovia žalobcov niekoľkokrát požiadali zamestnancov Komisie, aby v prípade sporných dokumentov použili zapečatenú obálku.

97 V treťom rade žalobcovia vytýkajú Komisii, že počas šetrenia zamietla ich žiadosť o ochranu dokumentov série B na základe dôvernosti komunikácie medzi advokátmi a klientmi. V tomto ohľade treba uviesť, že počas prehliadky sa žalobcovia skutočne odvolávali na túto ochranu a uviedli niekoľko dôvodov na podporu svojej žiadosti, okrem iného to, že sporné dokumenty boli vypracované na účely vyžiadania si právneho stanoviska alebo obsahujú právne stanovisko. Za týchto okolností je namieste dospieť k záveru, že ak Komisia nebola spokojná s vysvetleniami, ktoré poskytli žalobcovia, bolo jej povinnosťou prijať pred oboznámením sa s obsahom sporných dokumentov formálne rozhodnutie o zamietnutí uvedenej žiadosti o ochranu, umožňujúce žalobcom obrátiť sa na Súd prvého stupňa (pozri bod 85 vyššie).

98 Treba však uviesť, že Komisia žalobcom neumožnila, aby sa obrátili na Súd prvého stupňa s cieľom zabrániť jej oboznámiť sa s obsahom dokumentov série B. Je totiž dôležité pripomenúť, že zamestnanci Komisie počas šetrenia dospeli k záveru, že dokumenty série B zjavne nie sú dôverné a že z nich urobili kópiu, ktorú založili do vyšetrovacieho spisu bez toho, aby ju vložili do zapečatenej obálky. Od tohto okamihu sa teda Komisia mohla v celom rozsahu oboznámiť s obsahom týchto dokumentov (pozri bod 51 vyššie). Je teda namieste dospieť k záveru, že Komisia v tomto ohľade porušila postup uplatnenia ochrany dôvernosti.

99 V štvrtom rade žalobcovia tvrdia, že svojím zamietavým rozhodnutím z 8. mája 2003 Komisia porušila postup ustálený v rozsudku AM & S tým, že jednostranne

rozhodla, že na sporné dokumenty sa nevzťahuje dôvernosť. Treba však uviesť, že na rozdiel od toho, čo tvrdia žalobcovia, samotná skutočnosť, že Komisia prijme rozhodnutie o zamietnutí žiadosti o ochranu dôvernosti neporušuje postup uplatnenia tejto ochrany, keďže Komisia sa neoboznamuje so spornými dokumentmi pred tým, než dala dotknutému podniku príležitosť obrátiť sa na účely napadnutia tohto zamietavého rozhodnutia na Súd prvého stupňa a prípadne na sudcu rozhodujúceho v konaní o nariadení predbežného opatrenia (pozri bod 85 vyššie).

100 V tomto prípade však nie je sporné, že aj keď sa zamietavé rozhodnutie z 8. mája 2003 vzťahuje na dokumenty série B, Komisia sa s ich obsahom oboznámila dlho pred prijatím tohto rozhodnutia. Naopak, pokiaľ ide o dokumenty série A, treba pripomenúť, že Komisia z nich počas šetrenia urobila kópiu, ktorú vložila do zapečatenej obálky. Následne, bez toho, aby otvorila zapečatenú obálku alebo preskúmala jej obsah, prijala predbežné rozhodnutie o žiadosti žalobcov, ktoré im oznámila listom z 1. apríla 2003. Dňa 8. mája 2003 Komisia napokon prijala rozhodnutie o zamietnutí žiadosti o ochranu, stále bez toho, aby sa oboznámila s obsahom dokumentov série A. Až po zrušení už citovaného uznesenia predsedu Súdu prvého stupňa vo veci Akzo Nobel Chemicals a Akcros Chemicals/Komisia už citovaným uznesením predsedu Súdneho dvora vo veci Komisia/Akzo a Akcros v konaniach o nariadení predbežného opatrenia sa Komisia konečne oboznámila s dokumentmi série A. Za týchto okolností treba dospieť k záveru, že prijatie zamietavého rozhodnutia z 8. mája 2003 neporušovalo postup uplatnenia ochrany dôvernosti.

101 So zreteľom na uvedené je namieste dospieť k záveru, že Komisia porušila postup uplatnenia ochrany dôvernosti po prvé tým, že donútila žalobcov, aby sa podriadili zbežnému preskúmaniu dokumentov série A a rukou písaných poznámok série B, a po druhé tým, že sa oboznámila s dokumentmi série B bez toho, aby žalobcom umožnila napadnúť zamietnutie ich žiadosti o ochranu týchto dokumentov na Súde prvého stupňa. Tento prvý žalobný dôvod treba naopak zamietnuť v rozsahu, v akom

sa týka výhrad žalobcov vzťahujúcich sa na zbežné preskúmanie správ elektronickej pošty série B, použitie zapečatenej obálky pre dokumenty série A a prijatie zamietavého rozhodnutia z 8. mája 2003.

B — O druhom dôvode založenom na neoprávnenom zamietnutí žiadosti o ochranu dôvernosti komunikácie medzi advokátmi a klientmi vo vzťahu k sporným dokumentom

- 102 Žalobcovia tvrdia, že na päť sporných dokumentov sa vzťahuje dôvernosť komunikácie medzi advokátmi a klientmi. Dokumenty série A a rukou písané poznámky série B treba podľa nich v skutočnosti považovať za písomný základ ústnej komunikácie medzi klientom a externým poradcom, ku ktorej došlo s cieľom získať právne stanovisko, zatiaľ čo správy elektronickej pošty série B predstavujú komunikáciu medzi advokátom a klientom v rámci a na účely práva klienta na obhajobu.
- 103 Komisia tvrdí, že s prihliadnutím na kritériá ustálené judikatúrou je päť sporných dokumentov jasne vylúčených z ochrany dôvernosti komunikácie medzi advokátmi a klientmi.

1. O dvoch kópiách strojom vyhotoveného záznamu série A

a) Tvrdenia účastníkov konania

- 104 Žalobcovia uvádzajú, že séria A obsahuje dve rozličné kópie dvojstránkoveho, strojom vyhotoveného záznamu zo 16. februára 2000, pochádzajúceho od generálneho

riaditeľa Akcros Chemicals a adresovaného jeho nadriadenému vo funkcii „sub-business unit manager“ (ďalej len „SBU manažér“). Tieto dve kópie sú identické s tou výnimkou, že na prvej strane jednej z nich sa nachádzajú tieto rukou písané poznámky:

„— odovzdané [SBU manažérovi] 16/2/2000

— vrátené [SBU manažérom] 17/2/2000

— telefonicky prediskutované s [X, externý poradca žalobcov] 22/2/00“.

105 Žalobcovia tvrdia, že tento dokument treba preskúmať v kontexte interného programu dodržiavania práva hospodárskej súťaže zavedeného skupinou spoločností Akzo Nobel na základe stanoviska a v spolupráci s externým poradcom. V rámci tohto programu radoví a vedúci zamestnanci žalobcov identifikujú potenciálne otázky súvisiace s právom hospodárskej súťaže v ich príslušných oblastiach pôsobnosti, ktoré následne predkladajú externému poradcovi, ktorý k nim poskytne právne stanovisko.

106 Podľa žalobcov tak sporný záznam obsahuje informácie, ktoré generálny riaditeľ Akcros Chemicals zhromaždil na základe interných rozhovorov, ktoré viedol s inými zamestnancami, na účel získania právneho stanoviska týkajúceho sa tohto programu. Tento dokument teda predstavuje priamy výsledok a je neoddeliteľný od úsilia vynaloženého žalobcami na to, aby identifikovali potenciálne problémy týkajúce sa práva hospodárskej súťaže a získali v tejto veci stanovisko od svojho externého poradcu.

107 Sled udalostí potvrdzuje túto verziu skutkového stavu. Po tom, čo generálny riaditeľ Akcros Chemicals dostal od predsedu správnej rady Akzo Nobel list z 28. januára 2000 týkajúci sa projektu programu dodržiavania, prebral so svojimi zamestnancami otázky dodržiavania práva hospodárskej súťaže. Počas týchto rozhovorov si robil poznámky, ktoré predstavujú rukou písané poznámky série B. V stredu 16. februára 2000 generálny riaditeľ odovzdal SBU manažérovi kópie záznamu, ktoré tvoria sériu A. Vo štvrtok 17. februára 2000 ich SBU manažér vrátil generálnemu riaditeľovi. V utorok 22. februára 2000 bol záznam použitý ako základ diskusie s pánom X., externým poradcom žalobcov.

108 Žalobcovia tvrdia, že obe kritériá, ktoré Súdny dvor identifikoval vo svojom rozsudku AM & S ako kritériá spoločné právnym poriadkom rôznych členských štátov v oblasti ochrany dôvernosti komunikácie medzi advokátmi a klientmi, a to, že ide o korešpondenciu vymenenú v rámci a na účely práva klienta na obhajobu a o korešpondenciu s nezávislými advokátmi, sú v tomto prípade splnené. Upresňujú, že netvrdia, že samotná skutočnosť, že problematický dokument bol vyhotovený v rámci programu dodržiavania, postačuje na zabezpečenie jeho dôvernosti. Napriek tomu Komisia tým, že odmietla možnosť, že takýto program môže predstavovať rámec, v ktorom je vytvorená legálne chránená korešpondencia, prehliada základné aspekty svojho vlastného režimu uplatňovania práva hospodárskej súťaže. Po prvé z dôvodu zrušenia systému oznamovania podľa článku 81 ods. 3 ES by podnik nemohol slobodne a bez strachu určiť za pomoci externého alebo interného poradcu, či sú jeho postupy v súlade s právom hospodárskej súťaže, ak by dokumenty vytvorené v rámci interného vyhodnotenia mohli byť odhalené. Po druhé z dôvodu povahy žiadosti o zhovievavosť a potreby vykonať interné vyšetrovanie a zhromaždiť vecné dôkazy, musia byť dokumenty vytvorené pri tejto činnosti považované za dôverné.

109 Žalobcovia okrem toho popierajú názor Komisie, že strojom vyhotovený záznam neobsahuje žiaden údaj o súvislosti medzi poznámkami generálneho riaditeľa a požiadavkou právneho stanoviska od externého poradcu, a že nebolo preukázané, že takéto

stanovisko bolo skutočne vyžiadané a poskytnuté. Tvrdia teda, že poznámky nachádzajúce sa na prvej strane jednej z dvoch kópií záznamu nepopierateľne preukazujú, že tento dokument bol prostriedkom na vyžiadanie si právneho stanoviska od uvedeného advokáta. Práve tak interná správa tohto advokáta z 22. februára 2000 a výkaz činnosti vyhotovený týmto advokátom v ten istý deň potvrdzujú, že právne stanovisko bolo vyžiadané a poskytnuté. V ten istý deň generálny riaditeľ oznámil externému poradcovi doplnujúcu informáciu faxom, odvolávajúc sa na ich predchádzajúci telefonický rozhovor. Žalobcovia ďalej poznamenávajú, že rozsudok AM & S a uznesenie Súdu prvého stupňa zo 4. apríla 1990, Hilti/Komisia (T-30/89, Zb. s. II-163, čiastočne uverejnené), nijako nevyžadujú, aby chránená korešpondencia obsahovala údaj zakladajúci súvislosť s požiadavkou právneho stanoviska alebo aby komunikácia bola pripravená s jediným cieľom vyžiadať si takéto stanovisko.

110 Podľa žalobcov jedinou zvláštnosťou tohto prípadu v porovnaní s klasickou situáciou uvedenou v rozsudku AM & S je, že informácia bola externému advokátovi oznámená ústne na základe záznamu vyhotoveného generálnym riaditeľom. Tvrdia, že ak by generálny riaditeľ odovzdal výsledok svojho úsilia v zázname adresovanom externému advokátovi s kópiou adresovanou svojmu nadriadenému, Komisia by určite uznala, že sa na tento dokument uplatňuje ochrana dôvernosti. Ako to však preukazuje už citované uznesenie Hilti/Komisia, uplatnenie tejto ochrany nezávisí ani od formy dokumentu, ani od jeho podstaty.

111 CCBE tvrdí, že na dokumenty vypracované na účely získania právneho stanoviska sa vzťahuje dôvernosť a že v tomto ohľade treba zohľadniť prevládajúci cieľ vyhotovenia komunikácie. Na ochranu dokumentu však nestačí, že podnik vyhlási, že bol vypracovaný v kontexte programu dodržiavania práva hospodárskej súťaže, aj keď bol tento program zostavený s pomocou externého poradcu a vykonávaný pod jeho

dohľadom. V tomto prípade však skutočnosť, že vonkajšia forma dokumentov série A neodhaľuje, že boli vypracované na tieto účely, nemôže byť rozhodujúcim kritériom. Holandská advokátska komora, ECLA, ACCA a IBA tvrdia, že prípravné dokumenty vyhotovené s cieľom vyžiadať si právne stanovisko treba považovať za dôverné.

- 112 Komisia poznamenáva, že podľa rozsudku AM & S (body 21 až 23) a už citovaného uznesenia Hilti/Komisia (bod 18) sa dôvernosť komunikácie medzi advokátmi a klientmi vzťahuje iba na písomnú komunikáciu medzi advokátom a klientom, ku ktorej dochádza v rámci a na účely práva klienta na obhajobu, ako aj na interné správy, ktoré sa obmedzujú na rekapituláciu textu alebo obsahu tejto komunikácie.
- 113 V tomto prípade podľa Komisie sporné dokumenty nepredstavujú korešpondenciu vymenenú medzi advokátmi a klientmi a nerekapitulujú obsah takejto korešpondencie. Poznámky nachádzajúce sa v spornom zázname odrážajú interné rozhovory, ktoré viedol generálny riaditeľ s inými zamestnancami v rámci programu dodržiavania, a nie jeho rozhovory s externým advokátom.
- 114 Komisia nesúhlasí s rozšírením vecnej pôsobnosti dôvernosti na dokumenty pripravené na účel právnej konzultácie. Takéto rozšírenie nenachádza oporu ani v Európskom dohovore o ochrane ľudských práv a základných slobôd (EDĽP), ani v ústavných tradíciách spoločných členským štátom. Rozsudok AM & S v skutočnosti zavádza v práve Spoločenstva vysokú úroveň ochrany, ktorá je širšia ako ochrana v mnohých členských štátoch, keďže sa vzťahuje na dokumenty nachádzajúce sa u klienta a môže sa týkať aj informácií vymenených s nezávislým advokátom pred začatím konania proti klientovi.

115 V každom prípade Komisia popiera názor žalobcov, že záznam, ktorého dve kópie predstavujú dokumenty série A, bol vyhotovený na účely získania právneho stanoviska. Tento písacím strojom vyhotovený záznam neobsahuje žiaden údaj spájajúci poznámky generálneho riaditeľa Akcros s požiadavkou právnej pomoci od externého advokáta. Rukou písaný odkaz na meno externého advokáta na jednej z kópií záznamu prinajlepšom preukazuje rozhovor s ním, čo sa týka záznamu. Skutočnosť, že meno externého advokáta bolo dopísané ručne po vyhotovení tohto záznamu, navyše iba na jednej z dvoch kópií, naznačuje, že tento záznam nebol vyhotovený na účel právnej konzultácie. Žalobcovia takisto okrem výkazu činnosti pána X a údajného zápisu, ktorý vyhotovil o obsahu svojho rozhovoru s generálnym riaditeľom, neuviedli iné dokumenty preukazujúce, že právne stanovisko bolo skutočne vyžiadané a poskytnuté.

116 Komisia vyjadruje pochybnosti o dôkaznej hodnote programu dodržiavania zavedeného v Akzo Nobel, na ktorý sa odvolávajú žalobcovia. Dokumenty série A neobsahujú žiadnu zmienku o tomto programe. V každom prípade to, že dokument bol vyhotovený v rámci programu dodržiavania nie je dostatočným dôkazom na preukázanie jeho dôverného charakteru. Takýto program je procesom interného hodnotenia, ktorý zahŕňa kontakty medzi zamestnancami a ktorý má určiť, či podnik dodržiava právo hospodárskej súťaže, má zároveň výchovný, disciplinárny a kontrolný charakter, pričom sa neobmedzuje na ochranu práva na obhajobu. Umožniť podniku, aby sa domáhal ochrany dokumentu z jediného dôvodu, že tento dokument by nikdy nebol vyhotovený bez programu dodržiavania a pokynov externého právneho poradcu, by mohlo viesť k rôznym zneužitiam.

b) Posúdenie Súdom prvého stupňa

117 Je dôležité hneď uviesť, že podľa rozsudku AM & S treba nariadenie č. 17 vykladať tak, že chráni dôvernosť komunikácie s advokátmi vtedy, keď na jednej strane ide

o korešpondenciu vymenenú v rámci a na účely práva klienta na obhajobu a na druhej strane ide o korešpondenciu, ktorá pochádza od nezávislých advokátov (body 21, 22 a 27 rozsudku). Pokiaľ ide o prvú z týchto dvoch podmienok, na to, aby bola ochrana účinná, treba ju chápať tak, že sa celkom oprávnene vzťahuje na všetku korešpondenciu po začatí správneho konania na základe uvedeného nariadenia, ktoré môže viesť k rozhodnutiu o uplatnení článkov 81 ES a 82 ES alebo k rozhodnutiu ukladajúcemu podniku peňažnú sankciu. Táto ochrana sa môže vzťahovať aj na skoršiu korešpondenciu, ktorá má súvislosť s predmetom takéhoto konania (rozsudok AM & S, bod 23). V už citovanom uznesení Hilti/Komisija bolo upresnené, že so zreteľom na jej účel treba na vyššie uvedenú ochranu hľadieť tak, že sa vzťahuje aj na interné správy, ktoré kolujú v podniku a ktoré sa obmedzujú na to, že reprodukovujú text alebo obsah komunikácie s nezávislými advokátmi obsahujúcej právne stanoviská (body 13 a 16 až 18 uznesenia).

118 V tomto prípade je namieste uviesť, že dokumenty série A samy osebe nepredstavujú korešpondenciu s nezávislým advokátom, ani internú správu rekapitulujúcu obsah komunikácie s takýmto advokátom. Žalobcovia ani netvrdia, že tieto dokumenty boli vypracované na to, aby boli reálne odovzdané nezávislému advokátovi. Z tohto dôvodu je namieste domnievať sa, že tieto dokumenty formálne nezodpovedajú kategóriám dokumentov, ktoré výslovne identifikovala vyššie uvedená judikatúra.

119 Žalobcovia v každom prípade tvrdia, že tieto dokumenty treba chápať tak, že sa na ne vzťahuje dôvernosť, pretože podľa nich boli vypracované na účely vyžiadania si právneho stanoviska. Tieto dokumenty tak boli vyhotovené zvlášť na účel telefonической konzultácie s advokátom s cieľom získať právne stanovisko.

120 V tomto ohľade treba pripomenúť, že zásada dôvernosti komunikácie medzi advokátmi a klientmi predstavuje nevyhnutný doplnok plného výkonu práva na obhajobu

(rozsudok AM & S, bod 23) (pozri bod 77 vyššie). Podľa ustálenej judikatúry dodržanie práva na obhajobu v každom konaní, ktoré môže viesť k uloženiu sankcií, najmä pokút alebo penále, predstavuje základnú zásadu práva Spoločenstva, ktorú treba dodržať aj v správnom konaní (rozsudok Súdneho dvora z 13. februára 1979, Hoffmann-Laroche/Komisia, 85/76, Zb. s. 461, bod 9, a rozsudok Súdu prvého stupňa zo 14. mája 1998, Cascades/Komisia, T-308/94, Zb. s. II-925, bod 39). Je tak dôležité vyhnúť sa tomu, aby mohlo byť právo na obhajobu nenapraviteľne porušené v rámci predbežných vyšetrovaní vrátane šetrení, ktoré môžu byť rozhodujúce pre zabezpečenie dôkazov o protiprávnej povahe správania podnikov spôsobilých založiť ich zodpovednosť (rozsudok Súdneho dvora z 21. septembra 1989, Hoechst/Komisia, 46/87 a 227/88, Zb. s. 2859, bod 15).

121 Práve tak je dôležité upozorniť, že dôvernosť komunikácie medzi advokátmi a klientmi zodpovedá požiadavke, že každá osoba podliehajúca súdnej právomoci musí mať možnosť obrátiť sa úplne slobodne na svojho advokáta, ktorého povolanie zahŕňa úlohu nezávisle poskytovať právne stanoviská všetkým, ktorí to potrebujú (rozsudok AM & S, bod 18). Táto zásada je teda úzko spojená s vnímaním úlohy advokáta, ktorý je považovaný za spolupracovníka spravodlivosti (rozsudok AM & S, bod 24) (pozri bod 77 vyššie).

122 Na to, aby osoba podliehajúca súdnej právomoci mohla mať možnosť obrátiť sa úplne slobodne na svojho advokáta a aby tento advokát mohol účinne vykonávať svoju úlohu spolupracovníka spravodlivosti a poskytovať právnu pomoc na účely plného výkonu práva na obhajobu, sa však môže za určitých okolností ukázať potrebné, aby klient pripravil pracovné alebo sumarizujúce dokumenty, najmä aby zhromaždil informácie, ktoré budú užitočné alebo dokonca nevyhnutné na to, aby tento advokát porozumel súvislostiam, povahe a významu skutkových okolností, v prípade ktorých sa požaduje jeho pomoc. Príprava takýchto dokumentov sa môže ukázať osobitne potrebná v oblastiach, v ktorých ide o početné a zložité informácie, čo je obvykle prípad konaní smerujúcich k uloženiu sankcie za porušenia článkov 81 ES a 82 ES.

Za týchto okolností je namieste domnievať sa, že skutočnosť, že Komisia sa počas šetrenia oboznámi s takýmito dokumentmi, môže poškodiť právo kontrolovaného podniku na obhajobu, ako aj verejný záujem, ktorý spočíva v úplnom zabezpečení toho, aby mal každý klient možnosť úplne slobodne sa obrátiť na svojho advokáta.

123 Je teda namieste dospieť k záveru, že na takéto prípravné dokumenty, aj keď nedošlo k ich výmene s advokátom, ani neboli vytvorené na to, aby boli reálne odovzdané advokátovi, sa môže napriek tomu vzťahovať dôvernosc komunikácie medzi advokátmi a klientmi, pokiaľ boli vypracované výlučne na účely vyžiadania si právneho stanoviska od advokáta v rámci výkonu práva na obhajobu. Naopak, samotná skutočnosť, že dokument bol predmetom diskusií s advokátom, nemôže stačiť na to, aby mu bola priznaná táto ochrana.

124 Treba totiž pripomenúť, že ochrana dôvernosc komunikácie medzi advokátmi a klientmi predstavuje výnimku z vyšetrovacích právomocí Komisie, ktoré sú potrebné na to, aby jej umožnili odhaliť, ukončiť a sankcionovať porušenia pravidiel hospodárskej súťaže. Tieto porušenia sú okrem toho často dôkladne skryté a obvykle veľmi škodlivé pre riadne fungovanie spoločného trhu. Z tohto dôvodu je potrebné možnosť považovať prípravný dokument za chránený dôvernosťou vykladať reštriktívne. Podnik, ktorý sa odvoláva na túto ochranu, nesie dôkazné bremeno, že sporné dokumenty boli vyhotovené iba s cieľom vyžiadať si právne stanovisko od advokáta. To musí nepochybne vyplývať z obsahu samotných dokumentov alebo z kontextu, v ktorom boli tieto dokumenty pripravené a nájdené.

125 V dôsledku toho treba overiť, či v tomto prípade žalobcovia preukázali, že záznam generálneho riaditeľa Akcros Chemicals zo 16. februára 2000, ktorého dve kópie predstavujú dokumenty série A, bol vypracovaný výlučne na účely vyžiadania si právneho stanoviska od advokáta v rámci výkonu práva na obhajobu.

126 Žalobcovia v tomto ohľade tvrdia, že tento záznam bol vypracovaný v rámci ich programu dodržiavania práva hospodárskej súťaže zavedeného a koordinovaného advokátskou kanceláriou s cieľom identifikovať potenciálne problémy týkajúce sa pravidiel hospodárskej súťaže a získať v tejto veci právne stanoviská. Žalobcovia ďalej upresňujú, že záznam obsahuje informácie, ktoré generálny riaditeľ Akcros Chemicals zhromaždil na základe interných rozhovorov, ktoré viedol s inými zamestnancami na účel získania právneho stanoviska týkajúceho sa tohto programu. Na záver tvrdia, že niekoľko dôkazov preukazuje, že cieľom záznamu bolo požiadať o právne stanovisko a že toto stanovisko bolo skutočne vyžiadané a poskytnuté.

127 Pokiaľ ide o odkaz na program dodržiavania práva hospodárskej súťaže žalobcov, treba uviesť, že skutočnosť, že dokument bol vyhotovený v rámci takéhoto programu, sama osebe nestačí na to, aby mu bola priznaná ochrana dôvernosti. Tieto programy totiž svojim rozsahom zahŕňajú úlohy a informácie, ktoré často značne prekračujú výkon práva na obhajobu. Predovšetkým skutočnosť, že externý advokát mohol vypracovať a/alebo koordinovať program dodržiavania, nemôže automaticky priznávať ochranu dôvernosti všetkým dokumentom, ktoré boli vypracované v rámci tohto programu alebo v súvislosti s ním.

128 Pokiaľ ide ďalej po prvé o rukou písané poznámky, ktoré sa nachádzajú na jednej z dvoch kópií záznamu a odkazujú na telefonický rozhovor s externým advokátom, po druhé o výkaz činnosti vyhotovený týmto advokátom, ktorý potvrdzuje tento rozhovor, po tretie o skutočnosť, že tento advokát údajne vypracoval internú správu k tejto veci, a po štvrté o skutočnosť, že generálny riaditeľ Akcros Chemicals pravdepodobne odovzdal advokátovi doplnujúcu informáciu faxom, Súd prvého stupňa sa domnieva, že tieto rozličné dôkazy preukazujú iba to, že obsah sporného záznamu bol predmetom telefonického rozhovoru medzi generálnym advokátom Akcros Chemicals a uvedeným advokátom. Tieto dôkazy však samy osebe nemôžu preukázať, že tento záznam bol vypracovaný s cieľom — a tým skôr s výlučným cieľom — vyžiadať si od neho právne stanovisko.

129 V tomto ohľade je namieste uviesť, že záznam nebol adresovaný tomuto advokátovi, ale nadriadenému generálnemu riaditeľovi Akcros Chemicals, a to SBU manažérovi. Z prvej vety tohto dokumentu v skutočnosti vyplýva, že bol vypracovaný na žiadosť SBU manažéra. Záznam totiž nadväzoval na otázku SBU manažéra týkajúcu sa prípadnej existencie činností v rozpore s pravidlami hospodárskej súťaže v jednej z divízií žalobcov pod vedením generálneho riaditeľa Akcros Chemicals. Záznam obsahuje opis viacerých činností a správaní, ktoré by prípadne mohli viesť k uplatneniu týchto pravidiel. Generálny riaditeľ Akcros Chemicals na záver formuluje pre svojho nadriadeného dve odporúčania a žiada ho v tomto ohľade o súhlas.

130 Je však dôležité uviesť, že uvedený záznam neobsahuje žiadnu zmienku o požiadavke právneho stanoviska alebo konzultácie. Nezmieňuje sa o potrebe vyhodnotiť súlad zistených postupov s právom hospodárskej súťaže, ale ani o možnosti uvažovať nad podaním žiadosti o zhovievavosť. Napokon ani jedno z dvoch odporúčaní, ktoré sú v ňom formulované, sa netýka toho, že by bolo potrebné alebo vhodné vyžiadať si právne stanovisko ku skúmaným správaniam alebo ku krokom, ktoré treba následne podniknúť.

131 Okrem toho je dôležité uviesť, že aj keby k zozbieraniu informácií mohlo skutočne dôjsť v rámci vykonávania programu dodržiavania žalobcov, vypracovanie záznamu zjavne nezodpovedá metodológii stanovenej týmto programom. Ako totiž vyplýva z listu predsedu správnej rady Akzo Nobel z 28. januára 2000 adresovaného okrem iného aj SBU manažérovi, tento program dodržiavania stanovoval, že všetky informácie alebo otázky týkajúce sa správania, ktoré môže porušovať právo hospodárskej súťaže, sa musia s výnimkou vecí týkajúcich sa Spojených štátov alebo Kanady oznamovať ústne a priamo externým advokátom žalobcov.

132 Za týchto okolností sa Súd prvého stupňa domnieva, že z obsahu dokumentu, z dôkazov a vysvetlení poskytnutých žalobcami, zohľadňovaných samostatne alebo

v ich súvislosti, nevyplýva, že sporný záznam bol generálnym riaditeľom Akcros Chemicals vypracovaný výlučne na účely vyžiadania si právneho stanoviska. Sú prvého stupňa sa naopak domnieva, že najpravdepodobnejším vysvetlením je, že tento záznam bol generálnym riaditeľom Akcros Chemicals vypracovaný s hlavným cieľom vyžiadať si od jeho nadriadeného súhlas s odporúčaniami, ktoré formuloval vo vzťahu k zisteným správaniu. Tento výklad okrem toho potvrdzujú rukou písané poznámky série B. V nich totiž generálny riaditeľ Akcros Chemicals výslovne uviedol, že jeho nadriadený, SBU manažér, môže mať odlišný názor na stratégiu, ktorú treba sledovať v prípade niektorých situácií identifikovaných v zázname. Z toho vyplýva, že generálny riaditeľ Akcros Chemicals vypracoval záznam pre svojho nadriadeného, aby mu opísal zistené správania, formuloval odporúčania o krokoch, ktoré treba podniknúť, a požiadal ho o jeho súhlas s týmito krokmi.

133 Rovnako sled udalostí tak, ako ich opisujú žalobcovia, nevyvracia túto verziu skutkového stavu. Dňa 16. februára 2000 totiž generálny riaditeľ Akcros Chemicals odovzdal sporný záznam SBU manažérovi. Dňa 17. februára 2000 ho SBU manažér vrátil generálnemu riaditeľovi. Až následne, 22. februára 2000, generálny riaditeľ Akcros Chemicals prediskutoval obsah záznamu s advokátom. Táto neskoršia konzultácia s advokátom však, ako bolo uvedené, nestačí na preukázanie toho, že sporný záznam bol vypracovaný výlučne na účely vyžiadania si právneho stanoviska (pozri bod 123 vyššie).

134 So zreteľom na uvedené je namieste dospieť k záveru, že žalobcovia nepreukázali, že záznam generálneho riaditeľa Akcros Chemicals zo 16. februára 2000 bol vypracovaný výlučne na účely vyžiadania si právneho stanoviska od advokáta v rámci výkonu práva na obhajobu.

135 V dôsledku toho treba dospieť k záveru, že Komisia sa nedopustila pochybenia, keď sa domnievala, že na dve kópie tohto záznamu predstavujúce dokumenty série A sa nemohla vzťahovať ochrana dôvernosti komunikácie medzi advokátmi a klientmi.

2. O rukou písaných poznámkach série B

a) Tvrdenia účastníkov konania

136 Žalobcovia upresňujú, že prvý dokument série B predstavujú rukou písané poznámky generálneho riaditeľa Akcros Chemicals urobené počas rozhovorov, ktoré tento riaditeľ viedol s podriadenými zamestnancami, a použité na prípravu písacím strojom vyhotoveného záznamu, ktorého kópie predstavujú dokumenty série A. Žalobcovia, ktorých podporuje CCBE, tvrdia, že ak je ochrana dôvernosti priznaná dokumentom série A, musí sa vzťahovať aj na tieto prípravné poznámky.

137 Komisia tvrdí, že tieto poznámky nemôžu byť chránené dôvernosťou, pretože boli vyhotovené pri príprave dokumentov, na ktoré sa uvedená zásada nevzťahuje.

b) Posúdenie Súdom prvého stupňa

138 Z analýzy rukou písaných poznámok série B vyplýva, že tieto poznámky boli tak, ako to žalobcovia tvrdia, vyhotovené s hlavným cieľom pripraviť záznam, ktorého dve kópie predstavujú dokumenty série A. Keďže však Súd prvého stupňa dospel k záveru, že tento záznam nie je chránený na základe dôvernosti komunikácie medzi advokátmi a klientmi, je namieste dospieť k záveru, že táto ochrana sa nevzťahuje ani na uvedené poznámky.

139 Navyše treba uviesť, že uvedené rukou písané poznámky nepredstavujú komunikáciu vymenenú s advokátom a nereprodukuje text alebo obsah komunikácie s advokátom obsahujúcej právne stanoviská. Žalobcovia nepreukázali ani to, že tieto rukou písané poznámky boli vypracované výlučne na účely vyžiadania si právneho stanoviska od advokáta v rámci výkonu práva na obhajobu.

140 Je teda namieste uviesť, že Komisia sa nedopustila pochybenia, keď odmietla priznať rukou písaným poznámkam série B ochranu dôvernosti, ktorej sa dovolávali žalobcovia.

3. O správach elektronickej pošty série B vymenených s členom právneho oddelenia žalobcov

a) Tvrdenia účastníkov konania

141 Žalobcovia uvádzajú, že ďalšie dva dokumenty série B sa týkajú elektronickej korešpondencie medzi generálnym riaditeľom Akcros Chemicals a pánom S., členom právneho oddelenia Akzo Nobel. Žalobcovia sa domnievajú, že túto korešpondenciu treba považovať za chránenú proti akémukoľvek zverejneniu na základe dôvernosti komunikácie medzi advokátmi a klientmi.

142 Žalobcovia v tomto ohľade uvádzajú dve tvrdenia. Ako hlavné tvrdenie uvádzajú, že komunikácia s podnikovými právnikmi, ktorí sú členmi advokátskej komory členského štátu — a v každom prípade komunikácia s podnikovými právnikmi, ktorí sú členmi holandskej advokátskej komory ako v tomto prípade pán S. — musí byť

chránená v súlade so zásadami stanovenými v rozsudku AM & S. Subsidiárne žalobcovia tvrdia, že ak by sa rozsudok AM & S mal vykladať tak, že bráni takejto ochrane, bolo by potrebné rozšíriť jej osobnú pôsobnosť tak, ako vyplýva z tohto rozsudku, a priznať sporným dokumentom uplatňovanú ochranu.

143 Pokiaľ ide o ich hlavné tvrdenie, žalobcovia uvádzajú, že na rozdiel od reštriktívneho výkladu rozsudku AM & S, ktorý robí Komisia, sa dôvernosť vzťahuje aj na komunikáciu pochádzajúcu od podnikových právnikov, predovšetkým od tých, ktorí sú členmi advokátskej komory. Žalobcovia pripúšťajú, že Súdny dvor v tomto rozsudku obmedzil túto ochranu na „nezávislých“ advokátov, čo je kategória, ktorá podľa Súdneho dvora nezahŕňa advokátov zamestnaných svojimi klientmi. Rozhodujúcim kritériom stanoveným v rozsudku AM & S je predsa len nezávislosť advokáta. Žalobcovia sa však domnievajú, že nie je dôvodné priznávať túto kvalitu iba externému advokátovi. Nezdá sa, že by interní právnici menej podliehali povinnosti nepodieľať sa na protiprávných činnostiach, nezatajovať informácie alebo nebrániť výkonu spravodlivosti. To platí tým skôr v právnych systémoch, v ktorých interní právnici môžu byť zapísaní do zoznamu advokátov advokátskej komory a majú tak ako takí status nezávislosti voči svojim zamestnávateľom.

144 Žalobcovia tvrdia, že pán S. je zapísaný do zoznamu advokátov holandskej advokátskej komory a je kontaktnou osobou programu dodržiavania práva hospodárskej súťaže Akzo Nobel. V tejto spoločnosti pôsobil iba v postavení právneho poradcu bez toho, aby vykonával akúkoľvek riadiacu funkciu. Jeho zápis do zoznamu advokátov holandskej advokátskej komory ho však podriaďuje deontologickým a etickým pravidlám tohto povolania a priznáva mu vysoký stupeň nezávislosti. Navyše podľa holandského práva sa na pána S. vzťahuje dohoda o pracovných podmienkach, ktorú uzavrel so svojím zamestnávateľom, podľa ktorej vedenie skupiny spoločností Akzo Nobel uznalo, že povinnosť nezávislosti a dodržiavania pravidiel členstva v advokátskej komore stanovených holandským právom má prednosť pred lojalitou k skupine. Z pohľadu zásady dôvernosti komunikácie medzi advokátmi a klientmi teda niet rozdielu medzi korešpondenciou pána S. s generálnym riaditeľom Akcros Chemi-

cals a korešpondenciou medzi touto spoločnosťou a externým advokátom. Pána S. teda nemožno považovať iba za interného poradcu, ale skôr za nezávislého advokáta riadne zapísaného do zoznamu advokátov holandskej advokátskej komory, vykonávajúceho v podniku činnosť ako interný právnik.

145 Žalobcovia napokon tvrdia, že v spornej korešpondencii poskytol pán S. právne stanovisko k spôsobu riešenia určitých otázok, ktoré vznikli v kontexte programu dodržiavania práva hospodárskej súťaže Akzo Nobel. Toto stanovisko sa zase zakladalo na stanovisku externého advokáta žalobcov.

146 CCBE sa domnieva, že pri uplatňovaní ochrany dôvernosti nemožno robiť rozdiel medzi právnymi poradcami, ktorí sú zamestnancami spoločnosti, ktorej poskytujú stanoviská a právnymi poradcami, ktorí zamestnancami nie sú, ale medzi právnymi poradcami, ktorí podliehajú stavovským povinnostiam, na ktorých dodržiavanie dohliada advokátska komora dotknutého členského štátu, a tými, ktorí týmito povinnosťami nie sú viazaní. Toto riešenie plne realizuje zásady, ktoré sú základom rozsudku AM & S, a to kritériá nezávislosti a podriadenosti stavovskej disciplíny. CCBE tvrdí, že pán S. bez ohľadu na jeho postavenie zamestnanca spĺňa všetky kritériá nezávislosti vyžadované týmto rozsudkom.

147 ECLA tvrdí, že Súdny dvor vo svojom rozsudku AM & S výslovne nepotvrdil, že zamestnaného advokáta nemožno nikdy považovať za nezávislého. Podnik musí mať právo požadovať právne stanovisko od advokáta podľa svojho výberu bez toho, aby si tým vytvoril dôkaz proti sebe samému, pokiaľ je tento advokát riadne kvalifikovaný a podlieha vhodným deontologickým a disciplinárnym pravidlám. Navyše pracovné právo členských štátov chráni interných poradcov proti prepusteniu z dôvodu, že odmietli vykonať príkaz odporujúci stavovskej etickej povinnosti.

148 Holandská advokátska komora tvrdí, že Súdny dvor vo svojom rozsudku AM & S kategoricky neodmietol priznať komunikácii pochádzajúcej od všetkých podnikových právnikov ochranu na základe dôvernosti komunikácie medzi advokátmi a klientmi. Podľa uvedeného rozsudku je táto ochrana úzko spojená s podmienkou nezávislosti advokáta. Advokáti zapísaní do zoznamu holandskej advokátskej komory, ktorí sú zamestnaní v podniku, sú však rovnako nezávislí od svojho klienta/zamestnávateľa ako ostatní advokáti a majú rovnaký status a rovnaké práva a povinnosti vrátane ochrany dôvernosti, pričom im možno uložiť rovnaké sankcie.

149 V tomto ohľade holandská advokátska komora poznamenáva, že v roku 1996 bola v Holandsku prijatá právna úprava výslovne povoľujúca advokátom byť zamestnaní. Nezávislosť zamestnaných advokátov je zabezpečená uzavretím dohody o pracovných podmienkach s ich zamestnávateľmi v spojení s disciplinárnymi a deontologickými pravidlami vyplývajúcimi z ich zápisu do zoznamu advokátov holandskej advokátskej komory. Dohoda o pracovných podmienkach obsahuje niekoľko prísnych povinností, ktoré posilňujú nezávislosť advokáta voči jeho zamestnávateľovi. Táto dohoda navyše ukladá zamestnávateľovi, aby umožnil zamestnanému advokátovi správať sa v súlade s disciplinárnymi a deontologickými pravidlami výkonu jeho povolania. Holandská advokátska komora z toho vyvodzuje, že zásady, ktoré sú základom rozsudku AM & S vyžadujú, aby sa ochrana dôvernosti komunikácie medzi advokátmi a klientmi uplatnila na pána S.

150 Komisia tvrdí, že sporné správy elektronickej pošty nepredstavujú komunikáciu s nezávislým advokátom, nijako sa nezmieňujú o zámere komunikovať s nezávislým advokátom a ani nereprodukovujú text alebo obsah písomnej komunikácie s nezávislým advokátom v rámci a na účely práva žalobcov na obhajobu. Základnou otázkou, ktorá vzniká, je teda otázka, či by tieto správy mali byť chránené práve preto, lebo predstavujú internú komunikáciu s členom právneho oddelenia žalobcov. Na rozdiel od toho, čo, ako sa zdá, tvrdia žalobcovia, Súdny dvor v rozsudku AM & S výslovne vyhlásil, že komunikácia medzi podnikom a jeho interným právnikom nie je chránená na základe dôvernosti komunikácie medzi advokátmi a klientmi.

151 Pokiaľ ide ďalej o ich subsidiárne tvrdenie, žalobcovia v podstate uvádzajú päť dôvodov, na základe ktorých sa domnievajú, že ak by sa rozsudok AM & S mal vykladať tak, že úplne vylučuje podnikových právnikov z uvedenej ochrany, je potrebné rozšíriť osobnú pôsobnosť tejto ochrany nad rámec tejto judikatúry.

152 V prvom rade žalobcovia poznamenávajú, že po vyhlásení rozsudku AM & S niektoré členské štáty rozšírili pôsobnosť ochrany dôvernosti a pre podnikových právnikov zaviedli nové možnosti stať sa členom ich vnútroštátnych advokátskych komôr. Podľa žalobcov väčšina členských štátov v súčasnosti akceptuje, že táto ochrana sa vzťahuje na podnikových právnikov.

153 ECLA na základe porovnávacieho rozboru práva rovnako tvrdí, že právna úprava väčšiny členských štátov v súčasnosti uznáva nezávislosť podnikových právnikov a dôvernú ich komunikáciu. ACCA zase poznamenáva, že od roku 1982 sa medzi členskými štátmi prejavovala rastúca tendencia priznať ochranu dôvernosti komunikácie medzi advokátmi a klientmi aj podnikovým právnikom. CCBE však uvádza, že uvedená ochrana nie je priznaná podnikovým právnikom vo Francúzsku, Taliansku, Luxembursku, Fínsku, Rakúsku a Švédsku. Napriek tomu je pre CCBE podstatnou otázkou to, či v jednotlivom členskom štáte zamestnaní podnikoví právnici podliehajú alebo nepodliehajú stavovskej úprave, keďže povinnosť chrániť dôvernú komunikáciu medzi advokátmi a klientmi je vo všeobecnosti spojená s postavením člena advokátskej komory. Niektoré krajiny však úplne zakazujú advokátom zapísaným do zoznamu advokátov advokátskej komory byť zamestnancami — napríklad Belgicko a Grécko — zatiaľ čo iné to povoľujú — najmä Dánsko, Nemecko, Španielsko, Írsko, Holandsko, Portugalsko a Spojené kráľovstvo.

154 Komisia poznamenáva, že v čase vyhlásenia rozsudku AM & S už niektoré členské štáty priznávali špeciálny status podnikovým právnikom. Podľa nej však situácia dnes

nie je odlišná. Je teda nepochybné, že ochrana na základe dôvernosti komunikácie medzi advokátmi a klientmi sa nepriznáva podnikovým právnikom vo Francúzsku, Taliansku, Luxembursku, Rakúsku a Fínsku. Okrem toho trvá na tom, že závery, ktoré vyvodila ECLA vo svojej správe, nie sú také jednoznačné, ako to ECLA tvrdí.

155 Pokiaľ ide o členstvo podnikových právnikov v advokátskej komore, Komisia tvrdí, že aj keď je v niektorých členských štátoch možné byť zamestnancom a zároveň členom advokátskej komory — najmä v Španielsku a Spojenom kráľovstve — a v ďalších členských štátoch môžu byť zamestnaní právnici členmi advokátskej komory za určitých podmienok — najmä v Nemecku a Holandsku —, zároveň platí, že vo väčšine členských štátov je status zamestnanca a členstvo v advokátskej komore nezlučiteľné — napríklad v Českej republike, vo Francúzsku, Taliansku, Lotyšsku, Litve, Maďarsku, Rakúsku a Švédsku. Táto posledná skupina štátov nepriznáva ochranu dôvernosti dokumentom vymeneným s týmito právnikmi. Napokon vo Fínsku výkon povolania nezávislého advokáta nevyžaduje členstvo v advokátskej komore. Komisia z toho vyvodzuje, že členské štáty vo veľkej väčšine nepriznávajú ochranu dôvernosti podnikovým právnikom, dokonca aj keď tí môžu byť členmi advokátskej komory. V každom prípade, ak by sa vývoj pozorovaný v niektorých členských štátoch povýšil na zásadu práva Spoločenstva, vytvorilo by to situáciu právnej neistoty.

156 V druhom rade žalobcovia poznamenávajú, že po vyhlásení rozsudku AM & S došlo v súťažnom práve Spoločenstva k viacerým podstatným reformám, ktorých účinky vedú k opätovnému preskúmaniu možnosti uplatniť ochranu dôvernosti komunikácie medzi advokátmi a klientmi na interných právnikov, najmä na tých, ktorí sú zapísaní do zoznamu advokátov vnútroštátnej advokátskej komory. V rámci modernizácie súťažného práva Spoločenstva tak nariadenie č. 1/2003, ako aj oznámenie Komisie o oslobodení od pokút a znížení pokút v prípadoch kartelov (Ú. v. ES C 45,

2002, s. 3; Mim. vyd. 08/002, s. 155), priznávajú podnikom rastúcu zodpovednosť pri hodnotení súladu ich správania s týmito pravidlami. Aj keď sa toto interné vyhodnotenie obvykle vykonáva pod vedením externého advokáta, podnikoví právnici v ňom zohrávajú hlavnú úlohu, ktorá je sťažená ich vylúčením z uvedenej ochrany.

157 Komisia sa naopak domnieva, že nahradenie nariadenia č. 17 nariadením č. 1/2003, ktoré viac vyžaduje od podnikov, aby samy vyhodnocovali súlad ich dohôd s podmienkami článku 81 ods. 3 ES, nie je v tejto veci relevantné, keďže v tomto rámci možno ťažko uplatňovať otázku dôvernosti.

158 V treťom rade žalobcovia tvrdia, že rozdielne zaobchádzanie s externým advokátom a podnikovým právníkom zapísaným do vnútroštátnej advokátskej komory pri uplatňovaní ochrany dôvernosti je arbitrárne, a teda v rozpore so zásadou rovnosti zaobchádzania, a nastoľuje otázky slobody usadiť sa a slobodného poskytovania služieb. ACCA tiež podporuje tento názor a dodáva, že rozsudok AM & S diskriminuje aj právnikov, ktorí nie sú príslušníkmi Spoločenstva, keďže táto ochrana sa priznáva iba advokátom zapísaným do zoznamu advokátov advokátskej komory členského štátu (bod 25 rozsudku).

159 Komisia sa domnieva, že základná zásada, podľa ktorej majú podniky právo na spravodlivý proces, a predovšetkým právo slobodne sa radiť s advokátom podľa svojho výberu, nie je vo vzťahu k podnikovým právníkom nenáležite obmedzená limitmi vymedzenými v rozsudku AM & S. Okrem toho tvrdí, že ACCA nastoľuje novú otázku, ktorú žalobcovia neuvádzali a ktorá je preto neprípustná a v každom prípade nie je predmetom tohto konania.

160 V štvrtom rade žalobcovia poukazujú na rozsudok Súdu prvého stupňa zo 7. decembra 1999, Interporc/Komisia (T-92/98, Zb. s. II-3521), potvrdený rozsudkom Súdneho

dvora zo 6. marca 2003, Interporc/Komisnia (C-41/00 P, Zb. s. I-2125), v ktorom sa Súd prvého stupňa domnieval, že korešpondencia medzi právnikmi právnej služby Komisie a Komisiou je chránená na základe dôvernosti komunikácie medzi advokátmi a klientmi. Neexistuje však rozdiel medzi nezávislosťou členov právnej služby Komisie vo vzťahu ku Komisii a nezávislosťou podnikového právnikap zapísaného v zozname advokátov advokátskej komory vo vzťahu k jeho zamestnávateľovi.

161 Komisia odmieta túto analógiu. Ochrana priznaná v už citovaných rozsudkoch zo 7. decembra 1999 a zo 6. marca 2003, Interporc/Komisnia, komunikácii pochádzajúcej od členov jej právnej služby vyplýva z toho, že zverejneniu dokumentov vyhotovených iba na účely konkrétneho súdneho konania bráni verejný záujem.

162 Napokon v piatom rade žalobcovia poznamenávajú, že komunikácia medzi pánom S. a generálnym riaditeľom Akros Chemicals predstavuje korešpondenciu medzi dvoma osobami, z ktorých jedna je usadená v Holandsku a druhá v Spojenom kráľovstve. Podľa holandského práva požíva korešpondencia pána S. ochranu dôvernosti podľa článku 51 holandského zákona o hospodárskej súťaži. Táto ochrana je uznaná aj v Spojenom kráľovstve. Právo Spoločenstva nemôže byť reštriktívnejšie ako tieto dva vnútroštátne právne poriadky.

163 CCBE sa domnieva, že z dôvodu, že pravidlá organizácie advokátskeho povolania nie sú harmonizované na úrovni Spoločenstva, musí byť osobná pôsobnosť pojmu dôvernosti komunikácie medzi advokátmi a klientmi v práve Spoločenstva upravovaná vnútroštátnym právom. ECLA tvrdí, že keďže sa na status, práva a povinnosti advokáta vzťahuje vnútroštátne právo, Komisia nemá podľa zásady vnútroštátnej procesnej autonómie právo ignorovať ochranu ním priznanú. Napokon holandská advokátska komora podporuje tento názor a potvrdzuje, že uvedená ochrana sa uplatňuje v holandskom súťažnom práve, pokiaľ ide o šetrenia, na všetkých advokátov zapísaných v zozname advokátov advokátskej komory bez ohľadu na to, či sú alebo nie sú zamestnaní.

164 Komisia popiera, že by mala byť viazaná vnútroštátnymi pravidlami týkajúcimi sa dôvernosti komunikácie medzi advokátmi a klientmi. Odporovalo by to prednosti nariadenia č. 1/2003 — a predtým nariadenia č. 17 —, ako aj rozsudku AM & S, ktorý sa pričínil o vývoj pojmu Spoločenstva v tejto oblasti. Komisia navyše zdôrazňuje, že keďže sa jej vyšetrovacie právomoci vzťahujú na celú Európsku úniu, pôsobnosť tejto ochrany nemožno určiť na základe právnej úpravy a pravidiel advokátskych komôr členských štátov. To by totiž vytvorilo nesmierne právne a praktické ťažkosti. Komisia v každom prípade trvá na tom, že v Holandsku je právo na ochranu dôvernosti oveľa obmedzenejšie, ako to žalobcovia a vedľajší účastníci konania tvrdia.

b) Posúdenie Súdom prvého stupňa

165 Dokumenty série B obsahujú okrem rukou písaných poznámok, ktoré už boli preskúmané, aj korešpondenciu vymenenú v máji a júni 2000 elektronickou poštou medzi generálnym riaditeľom Akcros Chemicals a pánom S., advokátom zapísaným v zozname advokátov holandskej advokátskej komory, ktorý bol v rozhodnom čase členom právneho oddelenia Akzo Nobel, kde vykonával najmä úlohu koordinátora pre právo hospodárskej súťaže.

166 Pokiaľ ide v prvom rade o hlavné tvrdenie žalobcov, je namieste uviesť, že Súdny dvor vo svojom rozsudku AM & S výslovne stanovil, že ochrana priznaná právom Spoločenstva pri uplatňovaní nariadenia č. 17 na základe dôvernosti komunikácie medzi advokátmi a klientmi sa uplatňuje iba v rozsahu, v akom sú títo advokáti nezávislí, teda v akom ich ku klientovi neviaže pracovnoprávny vzťah (body 21, 22 a 27 rozsudku). Táto požiadavka týkajúca sa postavenia nezávislého advokáta, ktoré musí mať poradca, od ktorého pochádza potenciálne chránená korešpondencia, vyplýva z chápania úlohy advokáta považovaného za spolupracovníka spravodlivosti a povolaného poskytnúť úplne nezávisle a vo vyššom záujme spravodlivosti právnu pomoc, ktorú klient potrebuje (rozsudok AM & S, bod 24).

- 167 Z toho vyplýva, že Súdny dvor výslovne vylúčil z ochrany zásady dôvernosti komunikáciu s podnikovými právnikmi, teda s poradcami, ktorých ku klientom viaže pracovnoprávny vzťah. Navyše je dôležité uviesť, že Súdny dvor rozhodol o tomto vylúčení vedome, keďže táto otázka bola predmetom dlhej diskusie počas súdneho konania a keďže generálny advokát Sir Gordon Slynn vo svojich návrhoch k tomuto rozsudku výslovne navrhol, aby sa s advokátom, ktorý je viazaný pracovnou zmlouvou, ale ktorý zostal príslušníkom povolania a naďalej podlieha jeho disciplinárnym a deontologickým pravidlám, zaobchádzalo rovnako ako s nezávislými advokátmi (už citované návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Sir Gordon Slynn k rozsudku AM & S, Zb. s. 1655).
- 168 Je teda namieste dospieť k záveru, že na rozdiel od toho, čo tvrdia žalobcovia a niektorí vedľajší účastníci konania, Súdny dvor vo svojom rozsudku AM & S vymedzil pojem nezávislého advokáta negatívne, keďže vyžadoval, aby tohto advokáta neviazal k jeho klientovi pracovnoprávny vzťah (pozri bod 166 vyššie), a nie pozitívne na základe členstva v advokátskej komore alebo podriadenosti stavovským disciplinárnym a deontologickým pravidlám. Súdny dvor tak zavádza kritérium právnej pomoci poskytovanej „úplne nezávisle“ (rozsudok AM & S, bod 24), ktorú identifikuje ako pomoc poskytovanú advokátom, ktorý je štrukturálne, hierarchicky a funkčne treťou osobou vo vzťahu k podniku, ktorý využíva túto pomoc.
- 169 Treba teda zamietnuť hlavné tvrdenie žalobcov a dospieť k záveru, že na korešpondenciu medzi advokátom, ktorého k Akzo Nobel viaže pracovnoprávny vzťah, a riaditeľom spoločnosti patriacej k tejto skupine, sa nevzťahuje dôvernosť tak, ako ju definuje rozsudok AM & S.
- 170 Pokiaľ ide v druhom rade o subsidiárne tvrdenie žalobcov, podľa ktorého by mal Súd prvého stupňa rozšíriť osobnú pôsobnosť dôvernosti nad rámec obmedzení, ktoré Súdny dvor stanovil v rozsudku AM & S, treba uviesť, po prvé, že z rozboru práva členských štátov vyplýva, že aj keď je pravda, ako to tvrdia žalobcovia a niektorí vedľajší účastníci konania, že uznanie špecifickej úlohy podnikového právnik

a ochrana komunikácie s ním na základe dôvernosti sú v súčasnosti relatívne rozšírenejšie ako v čase vyhlásenia rozsudku AM & S, napriek tomu nemožno v právnych poriadkoch členských štátov v tomto ohľade pozorovať jednotné alebo jasne väčšinové tendencie.

171 Porovnávací rozbor práva na jednej strane preukazuje, že stále existuje značný počet členských štátov, ktoré vylučujú podnikových právnikov z ochrany dôvernosti komunikácie medzi advokátmi a klientmi. Okrem toho sa zdá, že v niektorých členských štátoch nebola táto otázka vyriešená jednoznačne alebo definitívne. Napokon rôzne členské štáty prispôbili svoje úpravy systému Spoločenstva tak, ako vyplýva z rozsudku AM & S. Na druhej strane tento rozbor odhaľuje, že značný počet členských štátov nepovoľuje podnikovým právnikom, aby sa dali zapísať do zoznamu advokátskej komory, a teda im nepriznáva status advokáta. V niekoľkých krajinách sú totiž status právnik zamestnaného u niekoho, kto nie je advokátom, a postavenie advokáta naďalej nezlučiteľné. Okrem toho dokonca aj v krajinách, ktoré túto možnosť pripúšťajú, neznamená zápis podnikových právnikov do zoznamu advokátov advokátskej komory a ich podriadenie deontologickým stavovským normám vždy to, že komunikácia s nimi je chránená na základe dôvernosti.

172 Po druhé, pokiaľ ide o názor žalobcov, že súťažné právo Spoločenstva prešlo vývojom, ktorý vyžaduje prehodnotiť riešenie prijaté Súdny dvorom v rozsudku AM & S, treba pripomenúť, že ochrana dôvernosti komunikácie medzi advokátmi a klientmi predstavuje obmedzenie Komisie vo výkone jej vyšetrovacích právomocí a že tieto právomoci sú vykonávané hlavne v rámci boja proti najzávažnejším porušeniam článku 81 ods. 1 ES vrátane cenových kartelov alebo dohôd o rozdelení trhov, ako aj proti porušeniam článku 82 ES. Je teda namieste domnievať sa, že zrušenie systému oznamovania v rámci modernizácie súťažného práva Spoločenstva a v dôsledku toho priznanie väčšej zodpovednosti podnikom pri hodnotení súladu ich správania s článkom 81 ods. 3 ES vykonané nariadením č. 1/2003 nemá priamy vplyv na túto problematiku.

173 Okrem toho aj keď pripustíme, že prijatie nariadenia č. 1/2003, ako aj oznámenia Komisie o oslobodení od pokút a znížení pokút v prípadoch kartelov, mohlo zvýšiť potrebu podnikov skúmať vlastné správanie a definovať svoje právne stratégie vo vzťahu k právu hospodárskej súťaže s pomocou právnik a hlbokou znalosťou podniku a relevantného trhu, zároveň platí, že toto vyhodnotenie a strategické nasmerovanie môže vykonať externý advokát v plnej spolupráci s oddeleniami podniku vrátane jeho interného právneho oddelenia. V tomto rámci je komunikácia medzi podnikovými právnymi pracovníkmi a externým advokátom v zásade chránená dôvernosťou, ak ku nej dochádza v rámci a na účely práva podniku na obhajobu. Je teda namieste domnievať sa, že osobná pôsobnosť uvedenej ochrany tak, ako je stanovená rozsudkom AM & S, nepredstavuje skutočnú prekážku toho, aby podniky mohli získať právnu radu, ktorú potrebujú, a nebráni ich interným právnikom podieľať sa na tomto vyhodnocovaní a strategickom nasmerovaní. Napokon je dôležité uviesť, že modernizácia práva hospodárskej súťaže nevyhnutne neznamená, že špecifické úlohy externých advokátov a interných právnikov sa v tomto ohľade od vyhlásenia rozsudku AM & S podstatne zmenili. V každom prípade, keďže adresátom súťažného práva Spoločenstva sú podniky, nie je v zásade prípustné, aby mohla čisto interná komunikácia v rámci podniku uniknúť vyšetrovacím právomociam Komisie, s výnimkou, ako to bolo uvedené, správ, ktoré sa obmedzujú na reprodukciu textu alebo obsahu komunikácie s externými advokátmi obsahujúcej právne stanoviská a prípravných dokumentov vypracovaných výlučne na účely vyžiadania si právneho stanoviska od externého advokáta v rámci výkonu práva na obhajobu.

174 Po tretie, pokiaľ ide o tvrdenia žalobcov a niektorých vedľajších účastníkov konania, že rozdielne zaobchádzanie s podnikovými právnymi pracovníkmi v rozsudku AM & S je v rozpore so zásadou rovnosti zaobchádzania a spôsobuje problémy z pohľadu voľného pohybu služieb a slobody usadiť sa, je dôležité pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry dochádza k porušeniu zásady rovnosti zaobchádzania iba vtedy, ak sa s porovnateľnými situáciami zaobchádza rozdielne alebo ak sa s rozdielnymi situáciami zaobchádza rovnako, ak takéto zaobchádzanie nie je objektívne odôvodniteľné (rozsudok Súdneho dvora z 28. júna 1990, Hoche, C-174/89, Zb. s. I-2681, bod 25; rozsudky Súdu prvého stupňa zo 14. mája 1998, BPB de Eendracht/Komisija, T-311/94, Zb. s. II-1129, bod 309, a zo 4. júla 2006, Hoek Loos/Komisija, T-304/02, Zb. s. II-1887, bod 96). Treba však uviesť, že podnikoví právnici a externí advokáti sa

zjavne nachádzajú v rozdielnych situáciách, najmä z dôvodu funkčného, štrukturálneho a hierarchického začlenenia podnikových právnikov v rámci spoločností, ktoré ich zamestnávajú. Z rozdielneho zaobchádzania s týmito odborníkmi z pohľadu ochrany dôvernosti komunikácie medzi advokátmi a klientmi tak nevyplýva žiadne porušenie zásady rovnosti zaobchádzania. Pokiaľ ide okrem toho o tvrdenie žalobcov týkajúce sa prípadnej ujmy, ktorú obmedzenie osobnej pôsobnosti uvedenej ochrany spôsobuje voľnému pohybu služieb a slobode usadiť sa, stačí uviesť, že toto tvrdenie nie je nijako podoprené. Napokon, ako to zdôrazňuje Komisia, tvrdenia ACCA týkajúce sa ochrany advokátov nezapísaných v zozname advokátov advokátskej komory členského štátu dôvernosťou, nie sú v tomto konaní nijako relevantné.

175 Po štvrté, pokiaľ ide o už citovanú judikatúru Interporc/Komisia, treba uviesť, že táto judikatúra sa netýka obmedzení vyšetrovacích právomocí Komisie vo vzťahu k porušeniam pravidiel hospodárskej súťaže, ale prístupu jednotlivcov k dokumentom Komisie. V každom prípade je namieste uviesť, že na rozdiel od toho, čo tvrdia žalobcovia, Súd prvého stupňa vo svojom už citovanom rozsudku zo 7. decembra 1999, Interporc/Komisia, nerozhodol, že korešpondencia medzi členmi právnej služby Komisie a Komisiou je chránená dôvernosťou komunikácie medzi advokátmi a klientmi. Súd prvého stupňa totiž uplatnil výnimku zo zverejnenia založenú na dôvernosti komunikácie medzi advokátmi a klientmi iba na korešpondenciu medzi Komisiou a jej externými advokátmi; naopak komunikácia Komisie s členmi jej právnej služby nebola zverejnená na základe výnimky týkajúcej sa ochrany internej činnosti Komisie (rozsudok zo 7. decembra 1999, Interporc/Komisia, už citovaný, bod 41).

176 Napokon, po piate žalobcovia tvrdia, že keďže je komunikácia medzi pánom S. a generálnym riaditeľom Akcros Chemicals chránená ich príslušnými vnútroštátnymi právnymi poriadkami, musí jej aj právo Spoločenstva priznať túto ochranu dôvernosti. CCBE všeobecnejšie, a ECLA a holandská advokátska komora menej

výslovne tvrdia, že osobná pôsobnosť pojmu dôvernosti v práve Spoločenstva musí by upravovaná vnútroštátnym právom. V tomto ohľade treba pripomenúť, že ochrana dôvernosti komunikácie medzi advokátmi a klientmi predstavuje výnimku z vyšetrovacích právomocí Komisie. Z tohto dôvodu má uvedená ochrana priamy vplyv na podmienky činnosti tejto inštitúcie v oblasti tak podstatnej pre fungovanie spoločného trhu, ako je oblasť dodržiavania pravidiel hospodárskej súťaže (rozsudok AM & S, bod 30). Z týchto dôvodov sa Súdny dvor a Súd prvého stupňa pričínili o vývoj pojmu dôvernosti komunikácie medzi advokátmi a klientmi v práve Spoločenstva. Tvrdenie žalobcov a vedľajších účastníkov konania je v rozpore tak so zavedením tohto pojmu Spoločenstva, ako aj s jednotným uplatňovaním právomoci Komisia na spoločnom trhu, a teda ho treba zamietnuť.

177 S prihliadnutím na uvedené je namieste zamietnuť subsidiárne tvrdenie žalobcov týkajúce sa rozšírenia osobnej pôsobnosti ochrany dôvernosti komunikácie medzi advokátmi a klientmi nad rámec obmedzení, ktoré Súdny dvor stanovil v rozsudku AM & S.

178 Navyše treba zdôrazniť, že sa zdá, že žalobcovia tiež uvádzajú, že sporné správy elektronickej pošty sa okrem iných informácií odvolávali aj na radu, ktorú poskytol ich externý advokát (pozri bod 145 vyššie). Rozbor sporných dokumentov však napriek tomu nijako neumožňuje podporiť toto tvrdenie.

179 V dôsledku toho treba dospieť k záveru, že Komisia sa nedopustila pochybenia, keď sa domnievala, že korešpondencia medzi generálnym riaditeľom Akcros Chemicals a členom právneho oddelenia Akzo Nobel, predstavujúca čas dokumentov série B, nemala byť chránená na základe dôvernosti.

180 Tento druhý žalobný dôvod treba teda zamietnuť.

C — O treťom dôvode založenom na porušení základných práv, ktoré sú základom ochrany dôvernosti komunikácie medzi advokátmi a klientmi

181 Svojím tretím žalobným dôvodom žalobcovia tvrdia, že Komisia porušením ochrany dôvernosti komunikácie medzi advokátmi a klientmi porušila aj základné práva, ktoré sú základom tejto zásady. Domnievajú sa totiž, že táto ochrana je založená na niekoľkých základných právach priznaných v právnych poriadkoch rôznych členských štátov a uznaných v práve Spoločenstva, najmä na práve na obhajobu, rešpektovaní súkromia a slobode prejavu. Žalobcovia však napriek tomu rozvíjajú tento tretí žalobný dôvod iba veľmi stručne bez toho, aby svoje tvrdenie podporili konkrétnymi argumentmi.

182 V tomto ohľade sa Súd prvého stupňa domnieva, že tento tretí žalobný dôvod nie je vo vzťahu k dvom skôr preskúmaným žalobným dôvodom autonómny. Toto údajné porušenie základných práv žalobcov sa totiž nezakladá na iných výhradách, ako sú tie, ktoré žalobcovia uplatnili na preukázanie údajného porušenia zásady ochrany dôvernosti. Tieto výhrady však už boli analyzované v rámci prvého a druhého žalobného dôvodu v tejto veci.

183 V dôsledku toho netreba preskúmať tento tretí žalobný dôvod.

184 S prihliadnutím na uvedené treba dospieť k záveru, že zistené porušenia, ktorých sa dopustila Komisia počas kontroly dokumentov, v prípade ktorých sa žalobcovia

dovoľávali ochrany dôvernosti, nezbavovali žalobcov protiprávne tejto ochrany vo vzťahu k sporným dokumentom, keďže, ako bolo uvedené, Komisia sa nedopustila pochybenia, keď rozhodla, že na žiadny z týchto dokumentov sa vecne nevzťahovala táto ochrana.

185 Žalobu vo veci T-253/03 treba teda zamietnuť.

O trovách

186 Podľa článku 87 ods. 2 rokovacieho poriadku účastník konania, ktorý vo veci nemal úspech, je povinný nahradiť trovy konania, ak to bolo v tomto zmysle navrhnuté. Podľa článku 87 ods. 3 však môže Súd prvého stupňa rozdeliť náhradu trov konania alebo rozhodnúť tak, že každý z účastníkov konania znáša svoje vlastné trovy konania, ak účastníci konania mali úspech len v časti predmetu konania, alebo z výnimočných dôvodov.

187 Hoci v tomto prípade žalobcovia nemali úspech vo svojich návrhoch, Súd prvého stupňa sa domnieval, že Komisia sa v každom prípade dopustila rôznych nezrovnalostí v správnom konaní, ktoré je základom prejednávanych vecí. S prihliadnutím na túto okolnosť sa Súd prvého stupňa domnieva, že spravodlivo posúdi okolnosti tohto prípadu, keď rozhodne, že žalobcovia znášajú tri pätiny svojich vlastných trov konania a tri pätiny trov konania, ktoré vznikli Komisii, a to aj pokiaľ ide o konanie vo veci samej, aj o konanie o nariadení predbežného opatrenia. Komisia znáša dve pätiny svojich vlastných trov konania a dve pätiny trov konania, ktoré vznikli žalobcom, a to aj pokiaľ ide o konanie vo veci samej, aj o konanie o nariadení predbežného opatrenia.

188 Podľa článku 87 ods. 4 tretieho pododseku rokovacieho poriadku môže Súd prvého stupňa nariadiť, že vedľajší účastník konania znáša svoje vlastné trovy konania. V tomto prípade vedľajší účastníci konania, ktorí vstúpili do konania na podporu žalobcov, znášajú svoje vlastné trovy, a to aj pokiaľ ide o konanie vo veci samej, aj o konanie o nariadení predbežného opatrenia.

Z týchto dôvodov

SÚD PRVÉHO STUPŇA (prvá rozšírená komora)

rozhodol a vyhlásil:

- 1. Žaloba vo veci T-125/03 sa zamieta ako neprípustná.**
- 2. Žaloba vo veci T-253/03 sa zamieta ako nedôvodná.**
- 3. Akzo Nobel Chemicals Ltd a Akros Chemicals Ltd znášajú tri pätiny svojich vlastných trov konania súvisiacich s konaním vo veci samej a s konaním o nariadení predbežného opatrenia. Sú povinné nahradiť tri pätiny trov konania, ktoré vznikli Komisii a ktoré súvisia s konaním vo veci samej a s konaním o nariadení predbežného opatrenia.**

4. Komisia znáša dve pätiny svojich vlastných trov konania súvisiacich s konaním vo veci samej a s konaním o nariadení predbežného opatrenia. Je povinná nahradiť dve tretiny trov konania, ktoré vznikli Akzo Nobel Chemicals a Akcros Chemicals a ktoré súvisia s konaním vo veci samej a s konaním o nariadení predbežného opatrenia.

5. Vedľajší účastníci konania znášajú svoje vlastné trovy konania, ktoré súvisia s konaním vo veci samej a s konaním o nariadení predbežného opatrenia.

Cooke

García-Valdecasas

Labucka

Prek

Ciucă

Rozsudok bol vyhlásený na verejnom pojednávaní v Luxemburgu 17. septembra 2007.

Tajomník

Predseda komory

E. Coulon

J. D. Cooke

Obsah

Skutkový stav a konanie	II-3535
Návrhy účastníkov konania	II-3542
O prípustnosti žaloby vo veci T-125/03	II-3545
A. Tvrdenia účastníkov konania	II-3545
B. Posúdenie Súdom prvého stupňa	II-3548
O veci samej vo veci T-253/03	II-3552
A. O prvom dôvode založenom na porušení postupov týkajúcich sa uplatnenia zásady ochrany dôvernosti komunikácie medzi advokátmi a klientmi	II-3553
1. Tvrdenia účastníkov konania	II-3553
2. Posúdenie Súdom prvého stupňa	II-3559
B. O druhom dôvode založenom na neoprávnenom zamietnutí žiadosti o ochranu dôvernosti komunikácie medzi advokátmi a klientmi vo vzťahu k sporným dokumentom	II-3569
1. O dvoch kópiách strojom vyhotoveného záznamu série A	II-3569
a) Tvrdenia účastníkov konania	II-3569
b) Posúdenie Súdom prvého stupňa	II-3574
2. O rukou písaných poznámkach série B	II-3581
a) Tvrdenia účastníkov konania	II-3581
b) Posúdenie Súdom prvého stupňa	II-3581
3. O správach elektronickej pošty série B vymenených s členom právneho oddelenia žalobcov	II-3582
a) Tvrdenia účastníkov konania	II-3582
b) Posúdenie Súdom prvého stupňa	II-3590
C. O treťom dôvode založenom na porušení základných práv, ktoré sú základom ochrany dôvernosti komunikácie medzi advokátmi a klientmi	II-3596
O trovách	II-3597
II - 3600	